
dat geschikt is voor de meeste functies. Er worden 10 functies onderscheiden, op de belangrijkste wordt hierna ingegaan.

- ♦ *Functie I: Landbouw*

Het beheer en de inrichting van het waterhuishoudkundige systeem is in deze gebieden gericht op onder andere oppervlaktepeilen die zijn gericht op het meest voorkomende landbouwkundige gebruik, de beschikbaarheid van grondwater voor beregening en een ontwateringsdiepte met aanvaardbare risico's voor wateroverlast. Een deel van deze gebieden heeft een waterhuishoudkundige dubbelfunctie, naast landbouw wordt een combinatie gemaakt met bijvoorbeeld regionale waterberging of hydrologische beschermingszones voor natte landnatuur.

- ♦ *Functie II: Natte landnatuur en Functie III: Waternatuur*

Natte landnatuur zijn de natuurgebieden die afhankelijk zijn van een hoge grondwaterstand en een sterke kwel, zoals de weidevogelgebieden en de natte ecologische verbindingzones. De gebieden met deze functie zijn voor meer dan 75% aangeduid als natte natuurdoelen. De meest waardevolle natte natuur is als 'natte parel' aangeduid.

Het gaat bij waternatuur om de wateren met een hoge ecologische waarde. Deze wateren stellen hoge eisen aan kwaliteit, stand en stroming. Ook de morfologie van het stroombed en de kwaliteit van de omgeving luisteren zeer nauw. Het gaat om de HEN (Hoogste ecologische niveau)- en SED (specifieke ecologische doelstelling) -wateren. De inrichting en het beheer van het waterhuishoudkundige systeem zijn voor de land- en waternatuur gericht op: het veiligstellen en ontwikkelen van de land- en waternatuur en minstens het handhaven van de huidige waterhuishoudkundige situatie. Dit betekent 'stand-still' van de grondwaterstand ten opzichte van het maaiveld en het uitsluiten van de nadelige effecten van grondwateronttrekkingen en oppervlaktewaterbeheer in de omgeving van de aangewezen gebieden.

- ♦ *Functie IV: Hydrologische beschermingszones*

Om de natuur te beschermen tegen nadelige externe invloeden zijn specifieke externe zones aangewezen. Het gaat om de hydrologische bufferzones rondom de natte landnatuur en de 15 meter zone rondom de HEN-wateren. Deze zones hebben meestal een dubbelfunctie met de functie landbouw. In de hydrologische bufferzones moet rekening worden met de kwaliteit, stand en stroming van het grond- en oppervlaktewater met het oog op de natuurwaarden en -doelen van het betreffende natuurgebied of de ecologisch waardevolle natuur.

- ♦ *Functie V: Stedelijk gebied*

- ♦ *Functie VI: Waterbergingsgebieden*

De regionale waterbergingsgebieden zijn de 'van nature onderlopende gebieden'. Deze gebieden moeten in de toekomst ook incidenteel onder kunnen lopen om wateroverlast benedenstrooms te voorkomen. Meestal zijn deze gebieden in agrarisch gebruik of hebben een natuurfunctie. De inrichting en het beheer van het waterhuishoudkundig systeem zijn in waterbergingsgebieden gericht op onder meer het behoud van het overwegend aanwezige grondgebruik, de mogelijkheid het gebied te laten inunderen met oppervlaktewater bij extreme neerslag en het voorkomen van schade of overlast aan het huidige grondgebruik.

- ♦ *Functie VII: Waterbergingszoekgebieden*

De zoekgebieden zijn niet in hun geheel noodzakelijk voor de waterberging. De concretisering van deze gebieden gebeurt door nader onderzoek waar waterberging het beste plaats kan vinden. Voor 1 mei 2006 zullen kansen, knelpunten en effecten zijn uitgezocht. De inrichting en het beheer van het waterhuishoudkundig systeem zijn in waterbergingszoekgebieden gericht op het behouden van de mogelijkheden om het gebied te laten inunderen met oppervlaktewater bij extreme neerslag en het behouden van het overwegend aanwezige aanwezige grondgebruik.

- ♦ *Functie VIII Oppervlaktewaterbeschermingsgebieden*

Het stroomgebied van de Klaarbeek is aangewezen als een gebied waar oppervlaktewater kan worden ingezet voor de drinkwaterproductie. Om het oppervlaktewater van de Klaarbeek als drinkwater te kunnen gebruiken, is het gebruik van mest en bestrijdingsmiddelen in deze gebieden ongewenst. In het bestemmingsplan zal de gemeente teelten die dergelijke middelen gebruiken dienen te voorkomen.

- ♦ *Functie IX: Zwemwater*

De wateren waar de functie zwemwater is toegekend, moeten een voldoende (aanvaardbare) waterkwaliteit hebben, zoals geformuleerd in nationale wetgeving en moeten in 2015 zo veel als mogelijk voldoen aan de criteria voor een goede kwaliteit ingevolge de Europese zwemwaterrichtlijn. In de gemeente Epe ligt de zwemplas Smallerse Plas op het dagrecreatieterrein het Kievitsveld.

- ♦ *Functie X: Beroepsscheepvaart*

De IJssel die voor een zeer klein deel door de gemeente Epe stroomt is aangewezen voor onder meer de beroepsscheepvaart. De scheepvaart heeft in het algemeen behoefte aan ruim voldoende waterdiepte en niet te grote peilvariaties.

2.3.4. Gelders Milieuplan

De meest relevante punten uit het milieubeleidsplan met betrekking tot het landelijk gebied zijn het landbouwmilieubeleid en het aanwijzen van milieubeschermingsgebieden. Het Gelders landbouwmilieubeleid volgt het rijksbeleid. De provincie gaat niet verder dan het rijksbeleid voorschrijft. Voorts wil de provincie de ontwikkelingen in de landbouw (als gevolg van Europees en nationaal milieubeleid en de grotere marktwerking) actief begeleiden en waar mogelijk positief stimuleren. Het doel is om te zorgen voor een vitale en concurrerende landbouw en behoud van de Gelderse natuur. Voorts zijn voor het plangebied de volgende milieubeschermingsgebieden van toepassing (zie ook afbeelding 7):

- ♦ *het strategisch actiegebied Noord-Oost Veluwezoom;*
- ♦ *het grondwaterbeschermingsgebied Epe;*
- ♦ *de stiltegebieden Noord-Oost Veluwezoom.*

Strategisch actiegebied Noord-Oost Veluwezoom

Het provinciaal beleid met betrekking tot strategische actiegebieden is in paragraaf 2.3.1. aan de orde gekomen.

Grondwaterbeschermingsgebied Epe

Het doel van het grondwaterbeschermingsbeleid is zorgen dat grondwater zonder ingrijpende en kostbare zuivering duurzaam kan worden gebruikt voor de bereiding van drinkwater. Getracht wordt de achteruitgang van de kwaliteit van het ondiepe grondwater rondom het waterwingebied om te buigen naar een kwaliteitsverbetering. Dat gebeurt onder andere door voorwaarden te verbinden aan de opslag en het gebruik van meststoffen en gevaarlijke stoffen.

Stiltegebieden Noord-Oost Veluwe

Het doel van de stiltegebieden is het conserveren van een zeker rustniveau in gebieden met een natuurlijk karakter en het saneren van nog aanwezige bronnen van geluidshinder in deze gebieden. Stiltebescherming gebeurt met het oog op het dierenleven en rustzoekende recreanten. Ruimtelijke activiteiten die het rustniveau kunnen overschrijden zijn onder meer auto- en motorcrossterreinen en de aanleg van doorgaande wegen. Een formele doorwerking in het bestemmingsplan kennen deze stiltegebieden niet.

2.3.5. Beleidsnotitie Ruimte voor Rijntakken

Om schade bij hoge waterstanden in de Nederlandse rivieren zoveel mogelijk te beperken is in 1996 door het Rijk de beleidslijn Ruimte voor de Rivier opgesteld (zie paragraaf 2.2.9.). Om aan de doelstellingen van deze beleidslijn tegemoet te komen, zijn in het project Ruimte voor Rijntakken de maatregelen voor rivierverruiming voor Rijn, Waal en IJssel verkend. De provincie heeft in de beleidsnotitie Ruimte voor Rijntakken (2000) haar standpunt hierover uitgewerkt.

Specifiek voor de IJssel geldt dat de provincie de voorkeur geeft aan het conserveren en behouden van de huidige waarden: rivierkundig, ecologisch, economisch en het nederzettingspatroon. Plaatselijk worden bepaalde gewenste vormen van ruimtegebruik toegestaan. Dit moet dan ruimhartig worden gecompenseerd door ruimte voor de rivier te scheppen via uitbreiding, aanpassing of verplaatsen van activiteiten. Binnen de ecologische hoofdstructuur worden zowel te behouden waarden (stroomdalgraslanden) veiliggesteld als nieuwe natuurgebieden ontwikkeld. Bestaande archeologische en cultuurhistorische waardevolle elementen worden ontzien. Het agrarische gebruik van de uiterwaarden zal plaatsvinden op verlaagde gronden en wordt mede bepaald door rivier- en natuurbeheer.

2.3.6. Gebiedsplan Natuur en Landschap Veluwe

In dit plan wordt ingegaan op beleid ten aanzien van natuur, bos en landschap voor de komende 15 tot 20 jaar. In de hierin genoemde gebiedsuitwerking wordt richting gegeven aan de uitvoering van het provinciale beleid voor natuur en landschap op de Veluwe. Het landschap is als basis genomen voor het gebiedsplan. Dit leidt tot de volgende uitgangspunten:

- *de maat van de Veluwe is beleefbaar;*
- *het landschap biedt basis voor ecologische verrijking;*
- *de landbouw is grotendeels grondgebonden;*
- *de Veluwe draagt voor een substantieel deel bij aan de inlandse houtvoorziening;*
- *voor recreatieondernemers is winstgevendheid van belang, groeimogelijkheden worden niet op voorhand uitgesloten;*
- *de grote staatsinstellingen als Defensie en Staatsbosbeheer kunnen hun taken naar behoren uitvoeren;*
- *wonen en werken in het groen kan in beperkte mate op de Veluwe geacommodeerd worden;*
- *diverse vormen van recreatie, ontspanning en sport kunnen aan hun trekken komen;*
- *alle aandacht is gericht op het combineren van activiteiten op één plek. De strategie wordt om ten minste de helft van het oppervlak van de Veluwe te gebruiken voor meerdere activiteiten of functies;*

-
- *bij het stapelen van activiteiten wordt altijd gebruik gemaakt van bestaande kwaliteiten;*
 - *er ontstaan veel trapsgewijze overgangen tussen cultuur en natuur (bijvoorbeeld hoog stedelijk, suburbaan, wonen in het groen, landgoed, puur natuur).*

De prioriteiten in het natuur- en bosbeleid voor de Veluwe zijn:

- *Multifunctioneel bos-natuurbos; ongeveer 60% van het bos op de Veluwe heeft een multifunctionele doelstelling, dat wil zeggen een beheer gericht op houtproductie, natuur en recreatie. Door structuurvariatie, menging met inheemse loofhoutsoorten en het ouder worden van het bos zijn er goede mogelijkheden om de natuurkwaliteit van multifunctioneel bos te verhogen. Aan ongeveer 40% van het bos kent de provincie een hoofddoelstelling 'natuur' toe. Dit percentage is een weerslag van de kwaliteiten en potenties die de Veluwe op dit moment heeft en stond ook in de beleidsvisie Veluwe 2010.*
- *Grote eenheden natuur; de provincie heeft de ambitie om op drie plaatsen een groot aaneengesloten natuurgebied te realiseren waar natuur de hoofddoelstelling is en waar minimaal wordt ingegrepen. In de gemeente Epe zijn dergelijke gebieden niet aangewezen.*
- *Cultuurhistorie en multifunctioneel bos; de kern Elspeeterbosch-Elspeeterstruiken-Vierhouterbos-Gortelsebos en omstreken is bijzonder waardevol en in potentie een grote eenheid. De heidevelden zijn als zodanig aangegeven op de kaart vanwege hun cultuurhistorische betekenis. Ook in de randen wisselen multifunctioneel bos, natuurbos en cultuurhistorie elkaar af op de overgang naar het stedelijk gebied.*
- *Aandachtsnatuur- de parels; een tweetal sprengen bij Epe en Vaassen zijn aangewezen als parels. Het zijn gebieden die bijzondere aandacht verdienen en waarvoor Gelderland een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Het zijn bijzondere restanten van het halfnatuurlijke landschap, zoals hoogveen en waardevolle beken, ze vormen de 'genetische schatkamers' voor de Gelderse natuur. Parels dienen als genenbronnen voor te ontwikkelen nieuwe natuur en gebieden met agrarisch natuurbeheer.*
- *Natte biotopen; in het uitgestrekte bos- en heidelandschap op arm zand is de variatie door plaatselijk natte situaties bijzonder waardevol. Vennen, natte heiden, bronbosjes en dergelijke zijn daarom aangewezen als parels. De meeste sprengengebieden hebben in het waterhuishoudingsplan de aanduiding water van het hoogste ecologische niveau. Het Wisselsche Veen/Smitsveen biedt potenties om zich op langere termijn te ontwikkelen tot een landschap met kwelventjes, heischrale grazige delen en wilgen-elzen met berkenbossen daartussen.*
- *Bijzondere soorten; de omvang van de Veluwe maakt het gebied tot het belangrijkste leefgebied voor edelhert, damhert, wild zwijn, marter en das. De provincie wil aan het leefgebied van deze dieren zo natuurlijk mogelijke grazige gebieden toevoegen en een verbinding maken naar de rijkere landbouwgronden aan de rand van de Veluwe en naar de uiterwaarden. In de begrenzing van de cultuurgronden is daar rekening mee gehouden. De Veluwe is daarnaast van grote betekenis voor vogels, reptielen, amfibieën en ongewervelden. Vooral het stuifzandmilieu en de structuurrijke heidevelden zijn in dit opzicht internationaal van belang.*
- *De landbouwgronden; landbouwgronden horen met hun houtwallen, singels, poelen, essen en kampen onlosmakelijk bij het oude Veluwse cultuurlandschap. Herstel en beheer van landschapselementen is op alle landbouwgronden in principe mogelijk. Landbouwgronden zijn voor natuurontwikkeling of agrarisch natuurbeheer begrensd als ze hoge potenties hebben voor 'prioritaire natuurdoelen': beekdalgraslanden, natte schraalgraslanden, bloemrijke graslanden, kruidenrijke akkers en dergelijke. Daarnaast kunnen landbouwgronden ook van*

betekenis zijn als foerageergebied voor herten en reeën. In Veluwe 2010 is aangegeven grote, jonge landbouwontginningen om te willen vormen naar graasweiden, waarbij extensieve runderbegrazing wordt gecombineerd met begrazing door herten en wilde zwijnen.

- De uiterwaarden; prioriteiten liggen in het vergroten van rivierdynamiek, moerasvorming, aanleg van ooibossen, het behouden en ontwikkelen van stroomdalflora en het behoud van weidevogelgebieden.*
- Prioritaire gebieden; de gehele Veluwe wordt beschouwd als een prioritair gebied. binnen de Veluwe wordt een hoge prioriteit gelegd bij het realiseren van de ecologische poorten en de grote eenheid.*

2.3.7. Gebiedsplan Natuur en Landschap IJsselvallei en Randmeerkust

In dit plan wordt ingegaan op beleid ten aanzien van natuur, bos en landschap voor de komende 15 tot 20 jaar. In de hierin genoemde gebiedsuitwerking wordt richting gegeven aan de uitvoering van het provinciale beleid voor natuur en landschap in de IJsselvallei en de Randmeerkust. De prioriteiten van het natuurbeleid voor de IJsselvallei en de Randmeerkust zijn als volgt samen te vatten:

- het tot stand brengen van een samenhangend netwerk van natuurgebieden;*
- het realiseren van grote eenheden;*
- het behouden en versterken van parels en bijzondere natuurdoeltypen;*
- het behouden en versterken van water met hoge ecologische waarden en*
- het behouden en versterken van het leefgebied van bijzondere soorten.*

Aan de gemeenten wordt gevraagd om:

- Bestaande en te realiseren natuur- en bosgebieden en ecologische verbindingzones een adequate bescherming in het bestemmingsplan te geven.*
- Het natuurcompensatiebeginsel toe te passen op natuur- en bosgebieden en landbouwgebieden met natuurwaarden binnen de ecologische hoofdstructuur, conform de provinciale richtlijn Compensatie Natuur en Bos.*
- De realisering van ecologische verbindingzones, met name de droge zones van model das, actief te bevorderen.*
- Hun landschapsbeleidsplan te richten op de in het bestemmingsplan gepresenteerde prioriteiten en een actief beleid te voeren ten behoeve van het behoud en de versterking van landschappelijke kwaliteiten.*

Onder natte landnatuur wordt verstaan: natuur die in sterke mate afhankelijk is van natte omstandigheden, meestal kwel. Enkele voorbeelden van natte landnatuur zijn: vochtige schraalgraslanden, broekbossen en natte heidevelden. In het plangebied komen negen natte landnatuurgebieden voor die hieronder vallen. Het beleid geeft aan dat voor bestaande en te realiseren natuur- en bosgebieden en ecologische verbindingzones een adequate bescherming plaats dient te vinden in het bestemmingsplan. Hier valt de natte landnatuur ook onder. De prioriteiten zijn gericht op het behoud en herstel van de waardevolle beken, in samenhang met hun omgeving, waar de natte landnatuur een onderdeel van is. Voor het Vossenbroek is het gewenst dat er een grote uitbreiding van het aanwezige broekbos tot boskern plaatsvindt.

2.3.8. Openluchtrecreatie en Toerisme, beleidsplan voor de jaren 1995-2010

De centrale doelstelling van het provinciale ruimtelijke orderingsbeleid is het verbeteren van de omgevingskwaliteit, mede ten behoeve van een positieve economische ontwikkeling. Zeer belangrijk voor de omgevingskwaliteit is het behoud en de versterking van natuur en landschap. Voor de toeristisch-recreatieve ontwikkeling gelden de volgende uitgangspunten:

- ♦ *investeren in de kwaliteit van het toeristisch-recreatieve product;*
- ♦ *selectieve groei en ontwikkeling, aangepast aan de draagkracht van natuur en landschap;*
- ♦ *behoud van het toeristisch-recreatieve marktaandeel in Nederland.*

Het nieuwe ruimtelijke beleid onderscheidt zich door een regiospecifieke gerichtheid. Voor een zestal regio's zijn de overkoepelende en thematische uitgangspunten vertaald tot integrale regioperspectieven. Dit is ook gebeurd voor de Regio Centrale Veluwe, waar Epe onder valt. Kenmerkend voor het gebied is de actieve natuurbeleving met het accent op wandelen en fietsen. Het beleid is gericht op extensivering en beheersing onder andere door middel van een adequate zonering. Toeristisch-recreatieve nieuwvestiging van accommodaties is uitgesloten. De zo gewenste kwaliteitsverbetering dient zoveel mogelijk binnen de bestaande bedrijfsbegrenzingsen plaats te vinden. Is in dit verband toch uitbreiding noodzakelijk dan wordt dit beoordeeld aan de hand van meerdere criteria als bedrijfseconomische noodzaak, toegevoegde waarde aan het regionaal-economische product, werkgelegenheidseffect, kansrijkheid in de markt maar ook aan de invloed op de aanwezige natuur- en landschapswaarden. In dit verband is per saldo een toename van het ruimtebeslag acceptabel, waarbij uiteraard verlies van bos gecompenseerd dient te worden.

Samenvatting provinciaal beleid

Natuur en landschap - Met name het Centraal Veluws Natuurgebied en de uiterwaarden van de IJssel herbergen belangrijke natuur- en landschapswaarden. Deze gebieden dienen beschermd te worden en bovendien is het wenselijk het areaal uit te breiden. Buiten deze gebieden dienen de lokale natuurelementen beschermd te worden.

Landbouw - Voornamelijk in het oostelijk deel van het plangebied zijn mogelijkheden voor nieuwe bedrijven en veranderingen in de agrarische bedrijfsvoering aanwezig. Andere functies dienen deze mogelijkheden niet in de weg te staan. Andersom dient de landbouw rekening te houden met de aanwezige kwaliteiten van natuur en milieu. Gestreefd wordt naar een duurzame landbouw.

Milieu - Het milieubeleid van de provincie is gericht op de aanwezige omgevingskwaliteiten. In gebieden met belangrijke natuurwaarden worden hogere eisen gesteld dan in landbouwgebieden. Op de Veluwe richt het milieubeleid zich op het voorkomen van geluidshinder en het beschermen van het grondwater. In de beekdalen staat de kwaliteit en kwantiteit van het water in het teken van behoud en ontwikkeling van natte natuurwaarden.

Recreatie - uitbreiding van recreatieve voorzieningen mag de aanwezige waarden niet in de weg staan. De Veluwe is van belang voor wandelaars en fietsers, terwijl bijvoorbeeld het middengebied van Epe geschikt is voor verblijfsrecreatie en intensieve vormen van dagrecreatie.

2.4. Beleid op regionaal niveau

Beleid op regionaal niveau dat van belang is als kader voor het te voeren ruimtelijk beleid in het bestemmingsplan is vervat in het Reconstructieplan, het Waterbeheersplan Veluwe 2002, de projectnota Landinrichting Epe-Vaassen (Oost en West) en de Startnotitie Integrale aanpak Apeldoorns Kanaal.

2.4.1. Reconstructieplan Veluwe

De achtergrond voor dit Reconstructieplan is de voorgenomen reconstructie. Aanleiding voor de Reconstructie is de gewenste herstructurering van de intensieve veehouderij. Grote delen van Oost- en Zuid-Nederland zijn aangemerkt als concentratiegebieden van intensieve veehouderij, waar zich verschillende problemen voordoen. Door de toename van verschillende gebruiksfuncties in het landelijk gebied is de druk op de ruimte toegenomen en is de kwaliteit van natuur, landschap en het milieu achteruitgegaan. De aanwezigheid van veel dieren op een klein oppervlakte brengt veterinaire risico's met zich mee. De problemen hebben ook gevolg voor andere sectoren. Zo zijn verzuring, vermesting en verdroging nadelig voor de kwaliteit van bodem, water en lucht en de effecten er van werken negatief door op de grote hoeveelheid bos en natuur op de Veluwe. Bovendien worden de potenties die deze gebieden hebben voor recreatie en toerisme en voor wonen en werken te weinig benut.

Het streven van de reconstructie van de provincie Gelderland is een kwaliteitsimpuls voor het landelijk gebied van de Veluwe. De reconstructie heeft als ambitie om hier een bijdrage aan te leveren door de volgende hoofddoelstelling verder uit te werken: *"het geven van kwaliteitsimpulsen aan een duurzame verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en de daarmee samenhangende leefbaarheid in het landelijk gebied, op een dusdanige manier, dat de verscheidenheid en de eigen identiteit van de Veluwe (CVN en de randen) behouden blijven. Deze kwaliteitsimpulsen richten zich op de functies natuur, bos, landbouw, landschap, recreatie, drinkwatervoorziening, veiligheid en wonen en werken en deze functies stellen eisen aan de ruimtelijke ordening, ruimtelijke structuur, milieukwaliteit, waterkwaliteit en kwantiteit, cultuurhistorie, infrastructuur, relatie stad-land, sociale en economische structuur."* Het plangebied valt samen met het werkgebied van het project Veluwe 2010, waar de Veluwestechnische Commissie ook verantwoording voor draagt.

Zonering voorkeursalternatief

Het Reconstructieplan gaat in hoofdlijnen uit van een onderverdeling in drie gebieden; namelijk de extensiveringsgebieden, verwevingsgebieden en landbouwonontwikkelingsgebieden. De varkensvrije zones zijn komen te vervallen.

- *In de extensiveringsgebieden ligt het primaat bij de natuur en het wonen. Uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van in ieder geval de intensieve veehouderij is onmogelijk of zal in het kader van de Reconstructie onmogelijk worden gemaakt. De extensiveringsgebieden komen overeen met de bestaande kwetsbare bos- en natuurgebieden en de kernrandgebieden.*
- *In de verwevingsgebieden wordt uitgegaan van de verweving van landbouw, wonen en natuur. Hervestiging of uitbreiding van de intensieve veehouderij is mogelijk mits de ruimtelijke kwaliteit of functies van het gebied zich daar niet tegen verzetten. Binnen verwevingsgebieden*

den (met accent sterlocatie) kunnen bestaande bedrijven met intensieve veehouderij die op een plek liggen met toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden (bijvoorbeeld op voldoende afstand van kwetsbare gebieden of woningen) onder bepaalde voorwaarden uitbreiden. Een bestaand agrarisch bouwperceel kan ook worden gebruikt voor hervestiging van een uitgeplaatst bedrijf.

- *In de landbouwontwikkelingsgebieden ligt het primaat bij de landbouw. Een landbouwontwikkelingsgebied voorziet geheel of gedeeltelijk in de mogelijkheid tot uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van intensieve veehouderij, of zal daar in het kader van de Reconstructie in voorzien.*

Voor de gemeente Epe betekent dit globaal gezien dat er ter hoogte van de afslag van de A50 bij Geerstraat een landbouwontwikkelingsgebied is aangewezen. Een aantal gebieden langs de Nieuwe en Groote Wetering en het Apeldoorns Kanaal zijn aangewezen als verwevingsgebieden met sterlocaties. Het Centraal Veluws Natuurgebied en het Vossenbroek zijn aangewezen als extensiveringsgebied. De overige gebieden zijn aangewezen als verwevingsgebieden. In hoofdstuk 4 wordt uitgebreid ingegaan op het beleid ten aanzien van de intensieve veehouderijen.

Naast de landbouw en de natuur is in het Reconstructieplan ook aandacht besteed aan onder meer water, landschapskwaliteit en recreatie. Zo worden onder meer *groene wigg*en aangegeven, deze wiggen moeten er voor zorgen dat de dorpen langs de Veluwezoom niet aan elkaar groeien en in deze gebieden de landschappelijke waarden behouden blijven. Daarnaast zijn *zoeklocaties voor waterberging* aangegeven en is aangegeven welke gebieden landschappelijk waardevol zijn.

Voor wat betreft de verblijfsrecreatie wordt gestreefd naar het uitplaatsen van campings uit het Centraal Veluws Natuurgebied naar andere, minder gevoelige gebieden. Er zijn *zoekgebieden* voor nieuw- en hervestiging van verblijfsrecreatieve bedrijven aangewezen. Deze gebieden liggen over het algemeen aan de oostzijde van en rond de kernen. Binnen deze zoekgebieden zijn gebieden die aangeduid zijn als de meeste potentie hebbend. Het Kievitsveld is aangewezen als een *zoekgebied voor dagrecreatie*, evenals de IJssel en het Apeldoorns Kanaal.

Deelgebieden

Het Reconstructieplan gaat uit van een zogenaamd Voorkeursalternatief; dit is een combinatie van twee uitgewerkte scenario's namelijk het hydro-ecologisch en sociaal-economisch alternatief. Het voorkeursalternatief is voor de verschillende onderscheiden deelgebieden verder uitgewerkt. Epe valt in de Eindeloze Veluwe, de Blauwe Bron (Noordwest-IJsselvallei) en het Wijd(ei)se Landschap (Noordoost-IJsselvallei). Voor de deelgebieden zijn de visie en de prioriteiten benoemd als leidraad voor de toekomstige ontwikkelingen.

In het deelgebied de Eindeloze Veluwe staat de natuur centraal. Rondom het deelgebied zijn in totaal 16 groene wiggen aangewezen om enerzijds de landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen het CVN en de IJsselvallei te behouden en te versterken en om anderzijds ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen als omsingeling van het CVN met bebouwing en verdere verstening tegen te gaan. Voor groene wiggen die ook zijn aangewezen als ecologische poort

(de Wisselse Poort) wordt een uitwerkingsplan opgesteld. De Wisselse Poort krijgt een robuuste structuur, waar een soortenbeleid wordt gevoerd gericht op Das en Edelhert. Natuur en grondgebonden landbouw worden hier gecombineerd. De kern van het CVN is een grenzeloos uitgestrekt boslandschap, met natuur als belangrijkste functie. Het functioneren van het bos wordt op een aantal vlakken versterkt, namelijk esthetisch, financieel (rendement), recreatief en ecologisch, zowel voor de natuurwaarde als de stabiliteit. Op de Eindeloze Veluwe worden water- en milieukwaliteiten van alle natuur en HEN- en SED-oppervlaktewateren geoptimaliseerd. De kwaliteit van de natuur wordt verder ontwikkeld, waarbij het streven is om een optimaal leefgebied voor grote zoogdieren te realiseren door hekken en rasters te verwijderen. Heide en stuifzanden worden door begrazing in stand gehouden. De intensieve veehouderijen die in het extensiveringsgebied van het CVN liggen worden beëindigd of verplaatst naar verwevingsgebieden met sterlocaties of landbouwontwikkelingsgebieden. Om de ontwikkeling in de toeristisch-recreatieve sector op de juiste locaties te laten plaatsvinden, is in dit Reconstructieplan de Groei- en Krimpstrategie toegepast.

Binnen het deelgebied Blauwe Bron staat schoon en voldoende water centraal. Maatregelen zijn nodig om de water- en milieucodities voor waterafhankelijke natuur, SED- en HEN-wateren en de drinkwatervoorziening te verbeteren en ruimtelijk te beschermen. Deze kwetsbare functies versterken elkaar. Schoon en voldoende water is zowel nodig voor de aanwezige sprengen en beken als ook voor de bereiding van drinkwater uit oppervlaktewater. Om een "goede" waterkwaliteit voor zowel de HEN/SED-wateren als ook voor de drinkwaterfunctie te realiseren zal een verdergaande extensivering van de grondgebonden landbouw binnen de stroomgebieden van deze wateren noodzakelijk zijn. Daarnaast dienen risico's op verslechtering van de waterkwaliteit te worden voorkomen. In de beekdalen ontstaan nattere condities voor de ontwikkeling van waterafhankelijke natuur en is ook ruimte voor dynamische processen behorende bij levende watersystemen. De gangbare grondgebonden landbouw extensiveert en/of verbreedt (groen/blauwe diensten) en er zal structuurverbetering van de bedrijfsvoering plaatsvinden. De levensvatbare intensieve veehouderijbedrijven in een zone van 250 meter rondom het CVN worden beëindigd of verplaatst naar de sterlocaties of naar een lokale vestigingslocatie in het Wij(ei)dse Landschap.

Vier brede, groene wiggen en een sterke landschappelijke structuur worden gerealiseerd (onder andere Vaassen-Epe en Epe-Heerde) in relatie tot het optimaliseren van water- en milieukwaliteiten en hergebruik van oppervlaktewater voor de bereiding van drinkwater. Daarbij is ruimte voor extensieve grondgebonden landbouw en voor selectieve nieuwbouw in de vorm van buitens nabij kernen, maar niet in de beekdalen. Karakteristieke cultuurhistorische bijgebouwen worden behouden. Het watersysteem bepaalt in dit deelgebied in sterke mate de ruimtelijke invulling en ontwikkeling van functies. De gewenste water- en milieucodities voor de realisatie en het beschermen van kwetsbare natte functies geven daarbij het kader.

Het deelgebied Het Wij(ei)dse Landschap kenmerkt zich door haar openheid. Grondgebonden landbouw ligt verspreid over het hele gebied en vormt de basis voor het grootschalige weidse landschap. In de natste delen komen weidevogelgebieden voor, waar de landbouw gecombineerd is met natuurbeheer en waterberging. Aangezien de visie is gericht op het behoud van het open landschap blijft grondgebonden landbouw de voornaamste functie. De ontwikkeling van de grondgebonden landbouw gaat, met name in de uiterwaarden, gecombineerd met

natuur voor weidevogels en versterking van de landschappelijke kwaliteiten. De biologische landbouw wordt actief gestimuleerd. De levensvatbare intensieve veehouderijen verhuizen of verplaatsen naar het landbouwontwikkelingsgebied bij de afslag Vaassen of naar een sterlocatie.

Waterlopen zullen deels worden verbreed om overvloedige neerslag op te vangen, deze vorm van retentie is goed te combineren met het realiseren van ecologische verbindingzones. Bij de keuze voor de locaties is zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de weidevogelgebieden en de gebieden langs de van zuid naar noord lopende wateringen. In het hele deelgebied kunnen vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen een woon- of werkfunctie krijgen. Meerwaarde kan worden gehaald uit beeldkwaliteit of het behoud van landschappelijke kwaliteiten. Als geen van de mogelijkheden zich voordoet worden de gebouwen gesloopt om de openheid te versterken.

De mogelijkheden voor recreatie verbeteren zich door het versterken van kleinschalige verblijfsrecreatie en het aanpassen van de wandel- en fietsroutestructuur. Daarnaast zijn de uiterwaarden en de landgoederen recreatief aantrekkelijker gemaakt (wandel- en fietspaden).

2.4.2. Waterbeheerplan Veluwe 2002-2006, Weloverwogen met water

Het waterbeheersplan Veluwe is opgesteld door Waterschap Veluwe. Het beheersplan geeft aan hoe Waterschap Veluwe de komende jaren het waterbeheer wil gaan voeren en hoe ze met andere instanties gaat samenwerken. De prioriteiten van het waterbeheer liggen bij het beheer van de dijken en een op de functies afgestemde waterhuishouding. Het beheersgebied is opgedeeld in stroomgebieden, binnen deze stroomgebieden is er een samenhang tussen de interne samenhang (grondwater en oppervlaktewater) en de externe samenhang met de ruimtelijke inrichting en het milieu. Deze benadering waarin de samenhang tussen de waterhuishouding en de omgeving centraal staat, is de watersysteembenadering. Per stroomgebied wordt een visie opgesteld. Watersysteemanalyses vormen de basis voor het gewenste waterregime, op deze manier wordt duidelijk welke functies naast elkaar mogelijk zijn. Deze stroomgebiedvisies worden richtinggevend voor het watersysteem. Rekening houdend met de natuurlijke dynamiek zal het water meer ruimte moeten krijgen in het buitendijks gebied.

De uiterwaarden zijn aangewezen als een gebied waar het water primair een functie heeft voor landbouw en niet-kwelafhankelijke landnatuur en als waardevol weidevogelgebied. Dit komt overeen met het Waterhuishoudingsplan van de provincie. De Veluwe, de randgebieden en de wateringen zijn aangewezen als gebieden met een functie voor water voor landbouw en niet-kwelafhankelijke land- en waternatuur. In het tussengelegen gebied vervult water een functie voor de landbouw.

2.4.3. Stroomgebiedvisie Veluwe

De Stroomgebiedvisie is de bijdrage van Gelderland aan het Nationaal Bestuursakkoord Water dat aanvang 2003 is gesloten. Voorts dient deze stroomgebiedvisie als bouwsteen voor het regionale ruimtelijke beleid in het stroomgebied, zoals het Reconstructieplan en het nieuwe Streekplan. De stroomgebiedvisie zal ook moeten doorwerken in de gemeentelijke ruimtelijke plannen.

Als hoofddoelstelling voor de regionale waterhuishouding op de Veluwe geldt het realiseren van duurzame veerkrachtige watersystemen in zowel stedelijk gebied als landelijk gebied. De stroomgebiedsvisie geeft inzicht in de aard en omvang van de wateropgaven die voor de Veluwe relevant zijn. Deze wateropgaven zijn geordend naar het nu en in de toekomst voorkomen van wateroverlast, het bereiken van de natte natuurdoelen, het veiligstellen van de drinkwatervoorziening en het voorkomen van watertekort.

De centrale gedachte is dat het watersysteem in het stroomgebied Veluwe op de lange termijn (2050) geheel op orde is en blijft. Dit vraagt om een goed samenspel met de ruimtelijke ordening. De ambitie is om integrale oplossingen te vinden voor - toekomstige - te droge, te natte en te vuile situaties: water is in de toekomst in balans. Dit betekent dat - nieuwe - gebruiksfuncties zich hier en daar moeten aanpassen, verplaatsen of voorkomen moeten worden, aangepast of ontwikkeld moeten worden.

De mogelijkheid om op middellange termijn (2015) met succes uitwerking te geven aan de wateropgaven hangt af van bestaand gebruik en kansen bij voorgenomen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in combinatie met de urgentie van de wateropgaven. Om de ambitie tot 2050 aan te geven is een indeling gemaakt in drie waterkoersen (Waterkoersen voor de Veluwe, september 2002).

Voor de uiterwaarden, het CVN, de bovenlopen van de beken geldt de zogenaamde blauwe waterkoers. In deze gebieden wordt de hoogste mate van herstel en veerkracht nagestreefd. Deze gebieden kenmerken zich in principe door het op grote schaal aanwezig zijn van oorspronkelijke, dynamische processen. De afvoer, afvoerdynamiek en stroomsnelheid van oppervlaktewateren en de daaruit voortvloeiende verbindingen met het grondwater komen geheel of vrijwel geheel overeen met de onverstoorde staat. Dit betekent onder meer dat overstromingen vanuit wateren plaatselijk frequent kunnen voorkomen. De samenstelling van de levensgemeenschap in het watersysteem komt geheel of vrijwel geheel overeen met die in de onverstoorde staat. Er kan een onbelemmerde migratie van waterorganismen plaatsvinden. Uitgangspunt is dat de omstandigheden voor de aanwezige karakteristieke en bijzondere soorten worden ontwikkeld. De patronen en afmetingen van de wateren veranderen voortdurend, zijn onregelmatig (in ruimte en tijd) en in evenwicht met de heersende afvoerdynamiek. Het technische beheer en onderhoud beperken zich tot een noodzakelijk minimum.

De oranje waterkoers geldt globaal voor de benedenlopen van de beken. Deze gebieden vormen een mozaïek van onbeïnvloede en licht beïnvloede watersystemen. De oorspronkelijke dynamische processen krijgen zoveel mogelijk de ruimte. De stroming en peilfluctuaties worden plaatselijk gestuurd door stuwen en gemalen. Het grondwater volgt de natuurlijke stromingspatronen. Bestaande lozingen en onttrekkingen worden zoveel mogelijk gesaneerd. De levensgemeenschap bestaat uit algemeen voorkomende planten- en diersoorten die duiden op beïnvloede omstandigheden. Daarnaast komen er ook karakteristieke soorten voor die leven in weinig beïnvloede situaties, bijvoorbeeld in natuurgebieden. Binnen de oranje koers wisselt de invloed van water op de ruimtelijke ontwikkelingen of activiteiten. Het gaat hierbij om een zo optimaal mogelijke verweving van functies. Door een goede mix van ruimtelijke en technische oplossingen, is er ruimte voor herstel van veerkracht.

In de overwegend agrarische gebieden globaal ten oosten van de "Dorpenweg" en ten westen van de uiterwaarden is de gele waterkoers van toepassing. Deze gebieden zijn sterk technisch gecontroleerde watersystemen. De waterafvoer en de storingsdynamiek en de samenhang met het grondwater zijn in principe gericht op de veelal kapitaalintensieve (bebouwd gebied) of economische gebruiksfuncties (landbouw). Onttrekkingen kunnen plaatsvinden mits deze geen negatieve effecten veroorzaken op aquatische of grondwaterafhankelijke levensgemeenschappen. Afvoer vindt plaats als de toelaatbare bergingscapaciteit van het grond- en oppervlaktewater is bereikt. De levensgemeenschappen bestaan overwegend uit algemeen voorkomende planten- en diersoorten die duiden op sterk beïnvloede omstandigheden. Uitzonderingen hierop vormen de levensgemeenschappen in natuurgebieden of in ecologische verbindingzones. Uitgangspunt is dat er geen verslechtering in de omstandigheden voor de aanwezige (bijzondere) soorten mag optreden. De verspreid liggende natte landnatuur krijgt wel planologische en hydrologische bescherming.

2.4.4. Landinrichting Epe-Vaassen (Oost en West)

In het plangebied zijn twee landinrichtingsprojecten in voorbereiding: Epe-Vaassen West (6.500 hectare) en Epe-Vaassen Oost (6.800 hectare). In de landinrichtingsprojecten worden de beleidsdoelstellingen uit de Gelderse omgevingsplannen uitgewerkt tot gebiedsgerichte doelstellingen en inrichtingsmaatregelen. De landinrichting bevindt zich nog in de planvormingsfase. Het voornemen is om beide projecten als uitwerkingsplan op basis van artikel 18.1 van de Reconstructiewet uit te werken.

2.4.5. Visie op recreatie en toerisme in de IJsselvallei

In opdracht van de Provincie Gelderland hebben het Gelders Overijssels Bureau voor Toerisme en de Recreatiegemeenschap Veluwe een bouwsteen voor het Reconstructieplan aangedragen; een visie op de ontwikkeling van recreatie en toerisme in de IJsselvallei.

De visie gaat in op de gewenste en kansrijke mogelijkheden voor productontwikkeling en promotie van recreatie en toerisme in de IJsselvallei. In het algemeen worden kansen gezien voor:

- ♦ de versterking van het toeristisch verblijf (nieuwvestiging/doorgroei naar 4/5 sterren kampeerterreinen, kleinschalige verblijfsrecreatie, stijlvol logeren op het platteland en nieuwe hotelaccommodaties);
- ♦ de ontwikkeling en versterking van de dagrecreatieve voorzieningen. Voor het Kievitsveld/t Smallert worden kansen gezien voor een ontvangstcentrum voor actieve natuurbeleving en -educatie, outdoor, toeristisch verblijf, watersport in combinatie met Apeldoorns Kanaal en een horeca-uitspanning;
- ♦ de versterking van routenetwerken in natuur en landschap: Zoals uitbreiding van het areaal recreatienatuur en routenetwerken. Door verbreding van en moerasvorming langs wateringen en waterlopen kan een volledig nieuwe belevingsdimensie aan het open weidegebied gegeven worden. In combinatie met waterberging en natuurontwikkeling dienen oevers flauwe, recreatievriendelijke taluds te krijgen waardoor wandelen, kanovaren en hengelsport aantrekkelijker worden. Ook kunnen een aantal fietspaden verbeterd worden en kan een Veluwe-breed bewegwijzerd fietsroutenetwerk worden uitgezet, kunnen extensieve zwerfroutes worden uitgezet en routes worden gekoppeld aan recreatieve of horecavoorzieningen worden gekoppeld.

-
- ♦ het Apeldoorns Kanaal is één van de trekkers voor de IJsselvallei. De essentie is dat een hernieuwd gebruik van de (recreatieve) vaarweg als motor gaat functioneren voor het behoud van het monumentale totaal karakter en voor diverse economische ontwikkelingen op het vlak van recreatie en toerisme en plattelandsvernieuwing.
 - ♦ recreatie en landbouw. De ontwikkeling van verschillende vormen van 'verbrede' landbouw zal een bijzonder gunstige invloed hebben op de recreatief-toeristische aantrekkingskracht. Naast mogelijkheden voor verblijfsaccommodaties bestaan er mogelijkheden voor het toevoegen van recreatieve waarden aan de primaire functie van de landbouw: de productie van voedsel, landschap en natuur.

2.4.6. Ontwikkelingsvisie Apeldoorns Kanaal

Het in de negentiende eeuw aangelegde Apeldoorns Kanaal verloor in 1972 zijn scheepvaartfunctie. De waarden van het kanaal bleven echter intact. Met vereende krachten wordt getracht het kanaal de uitstraling terug te geven die het ooit had en in potentie nog steeds heeft. De uitgangspunten zijn het beschermen van bestaande cultuurhistorische waarden (zoals sluiscomplexen, brugwachtershuizen, los- en laadplaatsen) en de ontwikkeling van een beperkt (extensief) recreatief medegebruik.

Negen regionale en lokale overheden, waaronder de provincie Gelderland, Recreatiegemeenschap Veluwe, Waterschap Veluwe en de gemeente Epe, hebben een ontwikkelingsvisie voor het Apeldoorns Kanaal opgesteld. De Ontwikkelingsvisie voor het Apeldoorns Kanaal moet een integrale ruimtelijke visie (streefbeeld) geven van provincie, waterschap, kanaalgemeenten en monumentenzorg op de functionele ontwikkelingsmogelijkheden van het Apeldoorns Kanaal en de aangrenzende kanaalzone. De Ontwikkelingsvisie moet een perspectief bieden, dat als basis dient voor thematische, gebiedsgerichte en projectmatige uitwerkingen en is richtinggevend voor de betrokken partijen.

In de Ontwikkelingsvisie is een projectenlijst opgenomen met voorstellen voor projecten, de fasering, de financiering en de status van de projecten. Enkele van die projecten zijn de restauratie en onderhoud van cultuurhistorische elementen zoals bruggen, de ontwikkeling van een waterthemapark, het ontwikkelen van natuurvriendelijke oevers, mogelijkheden voor gezondheidsindustrie of biotechnologiebedrijven geven, Dijkhuizen als infiltratiegebied en dergelijke.

2.4.7. Veluwe 2010, een kwaliteitsimpuls

Veluwe 2010 is een provinciale beleidsnota (november, 2000) voor het landelijk gebied van de regio Veluwe. Het plangebied wordt gevormd door het Centraal Veluws Natuurgebied (CVN) en de aangrenzende strategische actiegebieden. Deze beleidsnota is gebaseerd op de provinciale Omgevingsplannen en het Provinciale Verkeer en Vervoersplan. De planperiode van Veluwe 2010 loopt van 2000 tot 2010 en bevat geen nieuw beleid en is geen officieel toetsingskader. De nota maakt abstracte doelstellingen concreet en geeft daarmee handvatten voor de uitvoering van grote en kleine projecten. Het Veluwebeleid is opgenomen in het Reconstructieplan. Uitvoering zal met name in het kader van de Reconstructie plaatsvinden.

De uitvoering van het Veluwebeleid vindt plaats langs twee parallel lopende, elkaar versterkende sporen:

- ♦ *het projectenspoor*
- ♦ *het beschermingsspoor*

In de 'Veluwe projecten' zijn de werkzaamheden ondergebracht met een tijdelijk karakter: gericht op het realiseren van nieuwe voorzieningen en betrekking hebbend op een duidelijk afgebakend doel. De gebiedsdoelstellingen voor de Veluwe zijn vertaald in uitvoeringsgerichte projecten. Via het spoor van Veluweprojecten worden omvangrijke projecten uitgevoerd die vragen om een integrale projectmatige aanpak, een flinke capaciteit aan menskracht, veel overleg met de betrokkenen en grote financiële investeringen. Het projectenprogramma is onderverdeeld in zeven thema's; elk thema kent meerdere projecten. In Veluwe2010 zijn de projecten inhoudelijk beschreven. Al met al moeten de projecten leiden tot de beoogde kwaliteitsimpuls.

Tot het spoor '*bescherming*' worden werkzaamheden gerekend die permanent aandacht en inspanning vragen om de kwaliteit van de Veluwe op peil te houden of te vergroten door toepassen en ontwikkelen van regelgeving. Via dit spoor wordt voorkomen dat de bestaande waarden van de Veluwe, de waardevolle landschappen, ecosystemen en cultuurhistorie, verloren gaan. Door nieuwe ontwikkelingen, nieuwe inzichten en nieuw kaderstellend beleid wordt de regelgeving (omgevingsplannen, bestemmingsplannen, waterbeheersplannen) om de paar jaar geactualiseerd. Bij actualisering van plannen voor de Veluwe is het belangrijk om nieuwe inzichten aangaande beschermingswaardige zaken uit te werken. Hierbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan het openhouden van niet bebouwde overgangen tussen het Centraal Veluws Natuurgebied en omgeving, de bescherming van natte natuur en het uitbreiden van stiltegebieden.

Samenvatting regionaal beleid

Natuur en landschap - Benutting van de gradiënten op de overgang van het Veluwemassief naar de beekdalen voor natuurontwikkeling; behoud en herstel van cultuurhistorisch en visueel-ruimtelijk waardevolle gebieden en elementen.

Landbouw - Behoud belang van de landbouw op lange termijn door schaalvergroting en een goede verkaveling; scheiding van de functies landbouw en natuur. Intensieve veehouderijen uitplaatsen naar landbouwonwikkelingsgebieden of beperken in hun mogelijkheden in kwetsbare gebieden. Mogelijkheden voor biologische landbouw.

Milieu en water - Ammoniakbelasting in kwetsbare gebieden verminderen. Inrichting en beheer van het waterhuishoudkundig systeem afstemmen op de landbouw en de meest schaarse en kwetsbare natte natuur, waaronder de sprengengebieden. Waterbergingsgebieden.

Recreatie - Meer mogelijkheden voor routegebonden recreatievormen. Dagrecreatieve voorzieningen en mogelijkheden voor bijzondere logiesvormen stimuleren. Groei- en Krimpbeleid verblijfsrecreatieve bedrijven.

2.5. Beleid op gemeentelijk niveau

Bepaalde gemeentelijke sectorale nota's en plannen hebben hun doorwerking naar het bestemmingsplan "Buitengebied". In deze paragraaf komen de Handhavingsnota, het Landschapsbeleidsplan, de Landbouwvisie Epe, het Ammoniakreductieplan, de Nota Paddenpoelen, de Notitie Toeristisch-recreatief beleid en de Nota Openluchtrecreatie/Kampeerbeleid aan de orde.

2.5.1. Nota Handhaving; door een integrale aanpak naar duurzame veiligheid

De nota geeft aan op welke wijze de gemeente invulling wil geven aan één van de speerpunten van het collegebeleid van deze bestuursperiode: integrale veiligheid, handhaving en toezicht. Alle handhavingsactiviteiten op de beleidsterreinen ruimtelijke ordening, bouwregelgeving, milieu, brandveiligheid, de Algemene Plaatselijke Verordening en de lokale heffingen komen in onderlinge samenhang aan de orde. De nota heeft een strategisch karakter en zal worden uitgewerkt in een uitvoeringsplan.

De handhaving op het terrein van de ruimtelijke ordening spitst zich toe op het gebruik van gronden en gebouwen. Voor een effectieve handhaving is het van belang dat bestemmingsplannen actueel en handhaafbaar zijn. De belangrijkste voorgestelde maatregelen zijn het wegwerken van de achterstanden, het opstellen van een voortgangsbewaking en selecteren van gebieden ten behoeve van gebiedsgerichte controles. Een belangrijk onderdeel van het handhavingsbeleid vormt het project handhaving permanente bewoning van recreatiewoningen (PBRW). Geschat wordt dat 42% van de 708 recreatiewoningen permanent wordt bewoond. Doordat recreatiewoningen door permanente bewoning aan de voorraad recreatiewoningen worden onttrokken ontstaat een groeiende vraag naar recreatiewoningen elders; vaak in gebieden die landschappelijk en natuurlijk waardevol zijn. Zonder actief handhavingsbeleid zal het aantal permanente bewoners waarschijnlijk toenemen. Voor de aanpak van de permanente bewoning is een apart beleidsplan opgesteld. Voor het project zijn uren ingeraamd.

2.5.2. Landschapsbeleidsplan

Het Samenwerkingsorgaan Oost-Veluwe heeft in 1992 een Intergemeentelijk Landschapsbeleidsplan opgesteld dat de hoofdlijnen weergeeft van de gewenste natuur- en landschapontwikkeling op regionaal niveau. Deze hoofdlijnen zijn voor de samenwerkende gemeenten in gemeentelijke Landschapsbeleidsplannen uitgewerkt. Aangegeven is wat de kwaliteiten van natuur en landschap zijn en hoe deze kunnen worden verhoogd. Daarnaast bieden de plannen een raamwerk voor uitvoeringsplannen. Het volgende gaat in op de inhoud van het Landschapsbeleidsplan van de gemeente Epe.

Droge structuur

De belangrijkste elementen van de droge landschaps-(ecologische) structuur zijn het uitgestrekte boscomplex van het Centraal Veluws Natuurgebied, de bossen en landgoederen in de overgangszone en de gebieden met een kleinschalig landschap. Maatregelen om de droge structuur te behouden en te ontwikkelen zijn onder meer:

- ♦ *versterking van de landschapsstructuur in de vanouds kleinschalige gebieden;*
- ♦ *versterking van de verbindingsfunctie en de visuele betekenis van enkele markante structuurlijnen in het landschap, zoals de beplanting langs het Apeldoorns Kanaal;*
- ♦ *versterking van de relaties tussen bestaande leefgebieden van de das;*
- ♦ *het "verzachten" van de veelal scherpe overgangen van het Centraal Veluws Natuurgebied naar het cultuurland.*

Natte structuur

Van belang voor de natte structuur zijn regionale en lokale grondwaterstromen, de IJssel met uiterwaarden, het stelsel van weteringen, het Apeldoorns Kanaal met oevers en taluds en de sprengen en beken. Voor behoud en ontwikkeling van deze structuur zijn de volgende maatregelen aangegeven:

- ♦ *versterken van de IJssel met uiterwaarden als belangrijke noord-zuidverbinding voor onder meer stroomdalflora, eenden, ganzen en zwanen;*
- ♦ *natuur- en landschapsontwikkeling in een aantal beeksystemen en in het kwelgebied Vossenbroek;*
- ♦ *het realiseren van een ecologische verbindingszone voor waterorganismen vanuit de westelijke van het kanaal gelegen beken naar de IJssel;*
- ♦ *aandacht voor het Emsterbroek en het Voorbroek als gebieden met een grote dichtheid aan waardevolle sloten en een relatief rijke weidevogelpopulatie;*
- ♦ *het versterken van de landschappelijke en ecologische kwaliteiten van het Apeldoorns Kanaal en de bijbehorende oevers.*

Gemeentelijke Projecten Landschapsbeheer

Om uitvoering te geven aan het Landschapsbeleidsplan loopt in de gemeente Epe een Gemeentelijk Project Landschapsbeheer (GPL). In dit project staat bescherming en ontwikkeling van kleine landschapselementen centraal, met name binnen ecologische belangrijke structuren.

2.5.3. Nota Paddenpoelen

De gemeente Epe krijgt steeds vaker verzoeken van particulieren in het buitengebied om een paddenpoel aan te leggen. Met het oog hierop heeft de gemeente de beleidsnotitie Paddenpoelen, vijvers en waterpartijen in Epe (1999) opgesteld. In de notitie is bepaald dat vijvers uitsluitend op het agrarisch bouwperceel mogen worden aangelegd. Vijvers worden verder buiten beschouwing gelaten. De aanleg van paddenpoelen is onder bepaalde voorwaarden mogelijk.

2.5.4. Landbouwvisie Epe

Het Landbouw-Economisch Instituut (LEI-DLO) heeft in opdracht van de gemeente Epe een sociaal-economische visie opgesteld over de toekomstige structuur van de landbouw in Epe. De Landbouwvisie Epe (1992) streeft naar een concurrerende, veilige en duurzame landbouw. Dit houdt onder meer in dat de bedrijven voldoende groot zijn om efficiënt te kunnen produceren en dat het milieu als natuurlijke hulpbron in stand gehouden kan worden. Op basis van autonome ontwikkelingen kan dit in belangrijke mate worden gerealiseerd. Op de eerste plaats zal de gemiddelde omvang van de bedrijven sterk toenemen, voornamelijk door het verdwijnen van kleinere bedrijven. Daarnaast wordt verwacht dat de uitspoeling van stikstof, de emissie van ammoniak en de belasting van de bodem met fosfaat fors kunnen worden teruggebracht. Enkele aanvullende (planologische) voorwaarden om bovenstaande te bereiken zijn echter noodzakelijk, zoals:

- ♦ *het bieden van voldoende mogelijkheden voor bedrijfsontwikkeling. Voor een efficiënte bedrijfsvoering zijn grote bouwpercelen, voldoende en doelmatige bouwmogelijkheden en een doelmatig grondgebruik en verkaveling noodzakelijk;*

-
- *het bieden van mogelijkheden voor verplaatsing naar het oostelijk deel van het buitengebied. In verband met de natuurwaarden van de landbouwgebieden in het westelijk deel van de gemeente en de daarmee samenhangende onttrekking van grond aan de landbouw en terugdringing van de ammoniakemissie, kan het wenselijk zijn dat bedrijven verplaatst kunnen worden naar het oostelijk deel van het buitengebied;*
 - *het zo goed mogelijk benutten van de kansen voor plattelandsvernieuwing. Door een verwachte sterke afname van het aantal bedrijven, zullen in de komende periode veel agrarische gebouwen vrijkomen. Hierbinnen kunnen passende niet-agrarische functies een plaats krijgen. Daarnaast is het van belang dat kleinere agrarische bedrijven voldoende mogelijkheden worden geboden voor het verwerven van aanvullend inkomen.*

2.5.5. Notitie Toeristisch-recreatief beleid

De gunstige ligging van de gemeente Epe in het grootste aaneengesloten natuurgebied van Nederland en de landelijke groei van de recreatieve sector, dwingt tot het opstellen van duidelijk beleid. De notitie geeft de bouwstenen aan voor het gemeentelijk toeristisch-recreatief beleid in Epe. Het belangrijkste uitgangspunt houdt in dat het stimuleren van recreatieve ontwikkelingen die de aanwezige kwaliteiten van natuur en landschap kunnen aantasten, tot voorzichtigheid dwingt. Verdere doelstellingen zijn het streven naar een kwalitatief voldoende en gevarieerd aanbod van verblijfsrecreatieve voorzieningen, het streven naar behoud, verbetering en uitbreiding van bestaande dagrecreatieve voorzieningen en verbetering van de bereikbaarheid van en naar toeristisch-recreatieve concentratiegebieden door een vorm van openbaar vervoer. De mogelijkheden die de Wet op de openluchtrecreatie biedt, zullen in positieve zin worden benut.

2.5.6. Nota Openluchtrecreatie/Kampeerbeleid

Met het invoeren van de Wet op de Openluchtrecreatie in 1995 heeft de gemeente meer vrijheid gekregen voor een eigen kampeerbeleid. De nota Openluchtrecreatie/Kampeerbeleid geeft het beleid van de gemeente Epe op het kamperen, met name op het kleinschalig kamperen. In de nota worden specifieke beleidskeuzen ten aanzien van verblijfsrecreatieve vormen gedaan:

- ♦ *reguliere kampeerbedrijven;*
- ♦ *minicampings (kleinschalig kamperen);*
- ♦ *andere kampeervormen.*

Reguliere kampeerbedrijven

Reguliere kampeerbedrijven kunnen worden beschouwd als terreinen waar sprake is van intensieve verblijfsrecreatie. Recreatieondernemers die een regulier kampeerterrein exploiteren, moeten beschikken over een vergunning. Aanvragen voor vergunningen worden afzonderlijk getoetst aan alle voorwaarden die van kracht zijn voor het betreffende gebied. In principe kunnen alleen delen van de landelijke gebieden C en D van het streekplan Gelderland in aanmerking komen voor nieuwvestiging of uitbreiding van intensieve kampeerterreinen.

Minicampings (kleinschalig kamperen)

In de gemeente Epe wordt het ontheffingskamperen (artikel 8, lid 2a) alleen toegestaan bij agrarische bedrijven met een omvang van 60 sbe, op, danwel direct aansluitend aan het agrarisch

bouwperceel, doch binnen een afstand van 100 meter van de eigen bebouwing, waarvan een woning deel uitmaakt. De ontheffing is persoonsgebonden, dus bij bedrijfsbeëindiging is er geen grond voor intrekking of het niet verlengen van de ontheffing. Bij verkoop van de boerderij, moet echter tot intrekking van de ontheffing worden overgegaan: de ontheffing is dus niet overdraagbaar. Kampeermiddelen mogen alleen geplaatst worden op het aanwezige agrarische bouwperceel. Het kamperen is alleen toegestaan in de periode van 15 maart tot en met 31 oktober (indien 31 oktober op een zaterdag valt, mag gekampeerd worden tot en met 1 november, in verband met de herfstvakantie). Stacaravans (niet mobiele kampeermiddelen) zijn niet toegestaan. Overige, mobiele kampeermiddelen moeten aan het zicht worden onttrokken door aanleg van bossingels. Op de minicamping mogen maximaal 10 kampeermiddelen staan¹. Dit aantal mag met 5 kampeermiddelen worden uitgebreid in de periode Hemelvaart / Pinksteren, zomervakanties en herfstvakanties. De nota geeft in overweging een zoneringsbeleid op te zetten, teneinde een toename van recreatieve druk in kwetsbare gebieden tegen te gaan. In de uitwerking van de nota is besloten alleen mee te werken aan nieuwe minicampings binnen de bestemming "agrarisch gebied"².

Andere kampeervormen

- ♦ *verenigingskamperen op eigen terrein;*
- ♦ *natuurkampeerterreinen;*
- ♦ *groepskamperen buiten een kampeerterrein;*
- ♦ *vrij kamperen en kamperen op eigen terrein voor eigen gebruik.*

Verenigingskamperen op eigen terrein is verbonden aan een ontheffing of een vergunning. Voorwaarden zijn dat het bestemmingsplan zich niet mag verzetten tegen het gebruik als kampeerterrein en dat de vereniging een doelstelling moet hebben die van sociale, culturele, educatieve of wetenschappelijke aard is.

Om in te kunnen springen op de behoefte aan eenvoudige, kleinschalige kampeerterreinen is er de mogelijkheid om een ontheffing (een seizoen) of een vergunning (meerdere seizoenen) te verkrijgen voor een natuurkampeerterrein. Het kampeerterrein dient te voldoen aan de richtlijn voor natuurkampeerterreinen en moet liggen aan een wandel-, fiets-, of ruiterroute. Voor evenementen kan het college van burgemeester en wethouders een ontheffing verlenen om te mogen kamperen. Bij verlening van deze ontheffing kunnen voorwaarden worden gesteld.

2.5.7. Bestemmingsplan Prostitutiebeleid 2000+

De gemeente Epe heeft haar prostitutiebeleid weergegeven in de op 7 december 2000 door de raad vastgestelde Nota prostitutiebeleid gemeente Epe "Van regionaal naar lokaal beleid". Gelijktijdig heeft de gemeenteraad een "Verordening tot wijziging van de Algemene plaatselijke

¹ In verband met de aanstaande intrekking van de Wet op de Openlucht recreatie (2008) heeft de Minister vooruitlopend op deze intrekking een gedoogverklaring afgegeven voor het aantal kampeermiddelen op een kleinschalig kampeerterrein. In de periode van 15 maart tot en met 31 oktober is het plaatsen van 15 kampeermiddelen -niet zijnde stacaravans- toegestaan op een kleinschalig kampeerterrein. De voorschriften zijn hier op aangepast.

² Door B&W en de gemeenteraad is in 2005 besloten dat kleinschalige kampeerterreinen in principe zijn toegestaan bij alle agrarische bedrijven, en niet meer alleen bij de bedrijven die zijn gelegen in de gebieden met de gebiedsbestemming "agrarisch gebied" (inmiddels: agrarische doeleinden).

verordening gemeente Epe 1995" vastgesteld. Een ander onderdeel van het vestigingsbeleid ten aanzien van prostitutiebedrijven betreft het ruimtelijk beleid. In het bestemmingsplan Prostitutiebeleid 2000+ is het ruimtelijk beleid voor prostitutiebedrijven vertaald. In de gemeente Epe is één seksinrichting toegestaan. Besloten is om de vestiging van een dergelijk bedrijf niet toe te staan in onder meer het buitengebied, maar de mogelijkheid (onder voorwaarden) alleen te bieden in het centrum van Epe.

Samenvatting gemeentelijk beleid

Natuur en landschap - Bescherming, herstel en ontwikkeling van de aanwezige waarden, zoals kwelgebieden, bossen, enken, houtwallen en andere (kleine) landschapselementen.

Landbouw - Het bieden van voldoende mogelijkheden voor bedrijfsontwikkeling onder andere door verbetering van verkaveling, ontsluiting en detailontwatering

Milieu - Terugdringen ammoniakdepositie op voor verzuring gevoelige gebieden.

Recreatie - Behoud en ontwikkeling van een gevarieerd aanbod aan recreatieve voorzieningen, rekening houdend met de kwaliteiten van natuur en landschap.

Het Besluit op de ruimtelijke ordening (1985) vermeldt dat burgemeester en wethouders onderzoek moeten verrichten ten behoeve van het inzicht in de toekomstige ontwikkelingen in de gemeente. Het onderzoek dient betrekking te hebben op de bestaande toestand en de mogelijke en wenselijke ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente. De resultaten van het onderzoek vormen een belangrijke inbreng bij de afweging van de verschillende belangen en, in het verlengde daarvan, de bestemmingsregeling.

In paragraaf 3.1. komt de fysische geografie van het plangebied aan de orde. In deze paragraaf wordt de geomorfologie, de bodem en de waterhuishouding beschreven. In paragraaf 3.2. volgt de cultuurhistorie met daarin een beschrijving van de bewoningsgeschiedenis van en de voorkomende monumenten in het plangebied. Het landschap in de gemeente Epe wordt beschreven in paragraaf 3.3. en de natuurwaarden in paragraaf 3.4. De landbouwkundige situatie komt in paragraaf 3.5. aan de orde. In paragraaf 3.6. en 3.7. worden de functies recreatie en landgoederen belicht, en in paragraaf 3.8. komen de overige functies zoals wonen, niet-agrarische bedrijven en infrastructuur aan de orde.

3.1. Fysische geografie

De geologische opbouw van de gemeente Epe bestaat uit drie delen: het Veluwemassief, de Veluwerand en de IJssel. De hoogste delen van het Veluwemassief liggen op een hoogte van bijna 80 meter boven NAP, de laagste delen in het rivierkleigebied op zo'n 2,50 meter boven NAP. Deze grote hoogteverschillen zijn ontstaan in de voorlaatste IJstijd, toen het landijs vanuit Scandinavië ook Nederland bereikte en ten dele bedekte. De ijstongen van het landijs drongen het eerst via het dal van de IJssel binnen en stuwden aan de flanken de aanwezige rivierafzettingen op tot stuwwallen. Later vulde het dal van de IJssel zich op met door de rivier meegevoerde sedimenten, zoals zand en klei. Hierna wordt per deelgebied ingegaan op de fysische kenmerken (geomorfologie, bodem en waterhuishouding).

3.1.1. Veluwemassief

Geomorfologie

De Veluwse stuwwal bestaat uit reliëfrijke landduinen en hooggelegen vlakkere delen. De oosthelling van het Veluwemassief wordt doorsneden door min of meer oost-west lopende droge erosiedalen. Kenmerkend zijn de plaatselijk voorkomende zandverstuivingen en door smeltwater gevormde heuvels, zoals de Woesterberg en de Koekenberg.

Bodem

De bodem (zie afbeelding 3) bestaat uit hooggelegen, droge zandgronden (podzolgronden), vaak met grof materiaal zoals grind en steen in de ondergrond. Door menselijke activiteiten zijn zandverstuivingen ontstaan, waardoor zich op enkele plaatsen duinvaaggronden ontwikkelden.

VERKLARING

	VEENGRONDEN EN MOERIGE GRONDEN
	PODZOLGRONDEN
	DIKKE EERGRONDEN
	KALKLOZE ZANDGRONDEN : beek- en gootzeegronden (a) en vaaggronden (b)
	RIVIERKLEIGRONDEN
	NIET GEKARTEERD

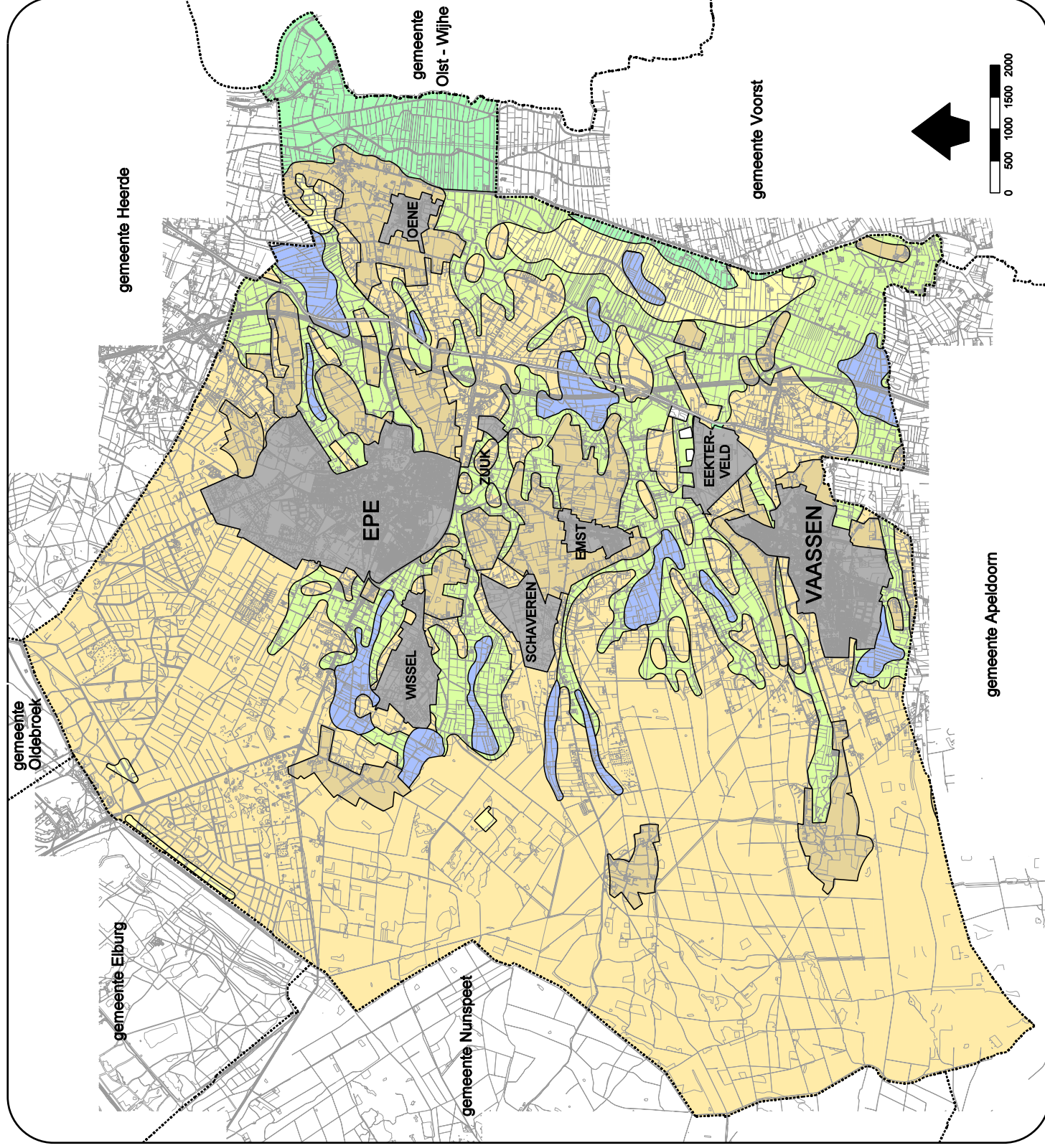
 gebieden welke in andere
plannen geregeld zijn

 gemeentegrens

afbeelding 3

BODEMIKAART

Bron : Staring Centrum

Waterhuishouding

De grondwaterstand op de Veluwe is laag: grondwatertrap VII (zie tabel 3.1.). De neerslag op het Veluwemassief dringt in de bodem en bereikt het diepe grondwater. Dit diepe grondwater stroomt in het watervoerende pakket boven de ondoorlatende keileemlaag naar het oosten en komt na een lange weg in de komgebieden als kwelwater weer aan de oppervlakte. Een deel van het kwelwater komt na een veel kortere weg op het Veluwemassief aan de oppervlakte. Vanuit deze natuurlijke kwelsituatie ontspringt een aantal beken. Deze kwelbeken zijn onder meer de Tongerensche Beek en de Paalbeek. Op het Veluwemassief komt stilstaand water voor in de vorm van vennen. Deze zijn ontstaan als gevolg van de lokale aanwezigheid van ondoor-dringbare lagen in de ondergrond. De vennen zijn gevuld met regenwater.

Tabel 3.1. Grondwatertrappenindeling

Grondwatertrap (Gt)	I	II	III	IV	V	VI	VII
Gemiddeld hoogste grondwaterstand in cm beneden maaiveld (GHG)	<20	<40	<40	>40	<40	40-80	>80
Gemiddeld laagste grondwaterstand in cm beneden maaiveld (GLG)	<50	50-80	80-120	80-120	>120	>120	>160

De fluctuaties van het grondwater worden ingedeeld in zeven grondwatertrappen. Elke grondwatertrap wordt daarbij bepaald door de diepte van de gemiddelde hoogste grondwaterstand (GHG) en de gemiddelde laagste grondwaterstand (GLG).

Bron: Staring Centrum

3.1.2. Veluwerand

Geomorfologie

Het belangrijkste reliëf op de Veluwerand (het dekzandgebied tussen de Veluwe en het IJsseldal) wordt gevormd door de daluitspoelingswaaiers die zijn ontstaan als gevolg van het smeltende ijs na de voorlaatste ijstijd. Later is hierop door de wind een dik pakket dekzand afgezet. Een aantal kleinere dekzandkoppen en wat grotere (complexen van) dekzandruggen en beekdalen bepalen het afwisselende microreliëf.

Bodem

De bodem op de Veluwerand bestaat in gebieden met periodieke kwel uit laaggelegen zandgronden (beek- en gooreerdgronden). In gebieden met permanente kwel zijn moerige eerdgronden en veengronden ontstaan. De soms dikke veenpakketten zijn bijna overal vergraven of door oxidatie verdwenen. Op de overgang tussen natte en droge gronden, langs beekdalen en op dekzandruggen, zijn door menselijke invloed bruine en zwarte enkeerdgronden ontstaan.

Waterhuishouding

Het grondwatersysteem op de Veluwerand is van lokale aard. Dit betekent dat het regenwater dat infiltreert op de dekzandruggen en langs de beekdalen ten goede komt aan het ondiepe grondwater. De heersende grondwatertrappen zijn IV en VI (zie tabel 3.1.).

Dit ondiepe kwelwater komt relatief snel aan de oppervlakte in de aangrenzende laagten. Deze laagten, evenals de beekdalen, hebben kwelinvloeden in de winter en in het voorjaar. De grondwatertrap in deze relatief natte gebieden is III en V. Vanaf het Veluwemassief stromen de beken oostwaarts naar de Grift en het Apeldoorns Kanaal. Deze voeren het water in noordelijke richting af; bij Hattem wordt op de IJssel geloosd. Sommige beken op de Veluwerand zijn uitgegraven tot op het grondwater en om een kunstmatig verval te creëren is een deel van de beken in een hogere bedding gelegd (opleiden). Het waterverzamelende deel van de beken wordt een spreng genoemd. De gehele beek (spreng en de beek) is een sprengenbeek of molenbeek. Voorbeelden van deze sprengen- of molenbeken zijn de Hartense Molenbeek en de Geelmolenbeek.

3.1.3. IJssel

Geomorfologie

Het rivierkleigebied is een vlak gebied dat ontstaan is door het vlechtend verloop van de rivier de IJssel. De oeverwal langs de IJssel vormt het hoogste deel en het komgebied (het Voorbroek) het laagste. Het microreliëf in de uiterwaarden is deels van natuurlijke oorsprong (oude geul of stroomrug) en deels ontstaan door de mens (kleiwinputten).

Bodem

De bodem in het rivierkleigebied kent een grote afwisseling in textuur en kalkrijkdom. De oeverwallen langs de IJssel bestaan uit vruchtbare ooivaaggronden. In de nattere, lager gelegen komgebieden liggen poldervaaggronden met zware klei.

Waterhuishouding

De komgronden langs de IJssel zijn zeer nat. Het grondwater zit in droge perioden niet dieper dan 40 tot 50 centimeter onder het maaiveld (grondwatertrap I en II, zie tabel 3.1.). Deze gebieden ontvangen diep kwelwater van het Veluwemassief en ondiep kwelwater uit de Veluwerand en de IJssel. In deze gebieden vindt kunstmatige bemaling plaats.

Daarnaast zijn noord-zuid lopende weteringen gegraven, zoals de Groote Wetering en de Nieuwe Wetering, die het water bij Hattem in het Apeldoornsch Kanaal en vervolgens in de IJssel lozen. In de uiterwaarden langs de IJssel komt stilstaand water voor in plassen en oude rivierarmen.

3.2. Cultuurhistorie

In dit hoofdstuk wordt de historische geografie (bewoningsgeschiedenis), de archeologische waarden en de monumenten beschreven.

3.2.1. Historische geografie

De oudste sporen van menselijke beschaving in Epe komen voor op de Veluwe en dateren uit de prehistorie. Pas na bedijking in de middeleeuwen heeft bevolking van het rivierengebied plaatsgevonden.

Veluwemassief en Veluwerand

De eerste restanten van bewoning dateren uit de Oude Steentijd (250 tot 90 duizend jaar geleden). De bewoners in die tijd leefden voornamelijk van de jacht en het verzamelen van planten en dieren. In de IJzertijd (ongeveer drieduizend jaar geleden) werd op vrij grote schaal akkerbouw bedreven, getuige de aanwezigheid van resten van "Celtic fields"¹ ten noordwesten van Vaassen en bij Schaveren. Met deze eerste vormen van landbouw werd een begin gemaakt met een ontwikkeling die tot in de negentiende eeuw zou voortduren: afname van bos en toename van heide. Lange tijd vond de exploitatie van de grond plaats als gemengd bedrijf volgens het potstalsysteem. Kenmerkend hiervoor was het gebruik van een mengsel van dierlijke mest en heideplaggen voor bemesting van de akkers (enken). Doordat de bemesting soms eeuwenlang plaatsvond is een dikke laag organisch materiaal (eerdlaag) op de oorspronkelijke zandondergrond afgezet. Dergelijke gronden worden op veel plaatsen langs de rand van de Veluwe, vooral op de dekzandruggen, aangetroffen. Op de overgang van de lager gelegen nattere delen bevonden zich weilanden, waarop het vee graasde. Uit de oorspronkelijke vestigingen op de overgang van hoog naar laag hebben zich de huidige bewoningskernen ontwikkeld. Vooral de laatste decennia zijn Epe en Vaassen sterk gegroeid. De geschiedenis van Vaassen is sterk verbonden met het Kasteel Cannenburgh. Het is een fraai en goed bewaard voorbeeld van een edelmanshuis, dat onder meer bewoond is geweest door de Gelderse veldheer Maarten van Rossem.

De invloed van de mens op de natuur was eerst vrij gering, maar door de bevolkingstoename en door intensiever technisch ingrijpen, werd deze invloed steeds sterker. Zo zijn op een aantal plaatsen door intensieve afplagging van de heide zandverstuivingen ontstaan. Om akkers tegen zandverstuivingen en vraat door dieren te beschermen werden ze vaak omgeven door houtwallen. De inmiddels schaarse restanten van de houtwallen hebben hun indertijd grote botanische waarde verloren door het oprukken van de Amerikaanse Vogelkers. Ook door de zwaardere bemesting is een deel van de rijke bodemflora vervangen door bramenstruwelen.

Constance wateraanvoer was een gunstige factor voor het ontstaan van bedrijvigheid die gebonden was aan stromend water als energiebron (koren-, zaag- en papiermolens en wasserijen). Door het aanleggen van nieuwe beken en door het uitgraven en verleggen van bestaande beken, kon beter in deze behoefte worden voorzien.

Bijzondere elementen in het buitengebied van Epe worden gevormd door de sprengen. Sprengen zijn aangelegd ten behoeve van watervoorziening voor bedrijven als wasserijen of voor een complex van visvijvers en de waterpartijen rond de Cannenburgh. De samenhang met dat kasteel, zowel in geschiedenis als in aanleg en vormgeving, is een bijzonder aspect van dit stelsel. In Epe, met name rond Vaassen, is het sprengenenbekenstelsel nog compleet aanwezig. Ook in het omringende landschap is de situatie waarin de sprengen werden aangelegd nog goed te herkennen. Waarschijnlijk is het natuurlijke landschap in het bovenstroomse deel van het dal een moerasbos geweest met een aantal kwelplekken en natte laagten, waarvandaan het water in kleine stroompjes wegliep. Door graafwerk kregen dergelijke beken een duidelijker loop. Het

¹ "Celtic fields" of raatakkers bestaan uit veldjes van 30 bij 30 meter, gescheiden door walletjes van 0,5 tot 1 meter. Ze zijn tot in het begin van de Romeinse tijd in gebruik geweest en daarna verlaten.

stelsel van sprengbeken bij Vaassen is uitermate gecompliceerd. Beken als de Hattumse Molenbeek en de Vaassense Molenbeek of Geelmolense Beek zijn geheel gegraven en liggen respectievelijk langs de noord- en zuidflank van het dal. De oudste molens aan de Hattumse Molenbeek bestonden al in het midden van de 16^e eeuw, de beek is waarschijnlijk al in het eerste kwart van de 17^e eeuw gegraven. De noordelijke tak van de Geelmolense Beek wordt ook de Rode Beek genoemd en vormde oorspronkelijk waarschijnlijk de bovenloop van de (huidige) Rode Beek. Rond 1697 werd de Nieuwe Beek aangelegd waarmee de bovenloop van de Egelbeek werd 'afgetapt' waaraan twee molens werden gebouwd. Het systeem is extra complex door de dwarsverbindingen tussen beken en de overlaten. De overlaten werden gebruikt voor de afvoer van overtollig water of wanneer men de molens stil wou leggen voor onderhoud.

Het water van drie van de vier beken werd gebruikt als krachtbron en als proceswater. Proceswater werd gebruikt door de papiermolens en, later door de wasserijen en viskwekerijen. Uitzondering hierop vormt de Rode Beek, die zoals de naam het al aangeeft ijzerrijk water bevatte. Dit kon wel worden gebruikt als krachtwater, de verschillende typen water werden daarom van elkaar gescheiden gehouden. Het bekenstelsel functioneert tegenwoordig nog steeds goed. Slechts één sprengtak staat al decennialang droog.

De meest recente ontginningen vonden plaats in een aantal beekdalen en heide- en bosterreinen op het Veluwemassief en in de nattere delen van de Veluwerand. Beken werden deels gekanaliseerd. Alle beken werden "onthoofd" door de aanleg van de Grift in de Middeleeuwen. Om kanaalpanden te vullen werden wel enkele beken over de Grift heen geleid (onder andere de Verloren Beek)

De Grift is rond 1370 vergraven ten behoeve van de afwatering. Rond 1600 verschenen de eerste watermolens langs de Grift. Al in de zeventiende eeuw werden de eerste plannen gemaakt om de Grift te kanaliseren voor een betere verbinding met West-Nederland. Het duurde echter ruim twee eeuwen voordat, onder het bewind van Koning Willem I, tot de aanleg van een kanaal werd overgegaan. Parallel aan de Grift werd van Apeldoorn naar Hattem een kilometerslang kanaal met vijf sluizen om het hoogteverschil te overbruggen. De Kraijersbeek voorzag het Kanaal van water toen het in 1829 werd opengesteld. Toen in 1846 besloten werd het Kanaal door te trekken naar de IJssel bij Dieren rendeerde de doodlopende watergang nauwelijks. In 1865 kwam ook dit gedeelte gereed, maar het ontbrak aan water. Pas in 1874, met de aanleg van de Vrijenbergerspreng, was het Kanaal goed bevaarbaar. Aan het einde van de negentiende eeuw kreeg het Kanaal geduchte concurrentie van de spoorlijn Dieren-Apeldoorn-Hattem en het verbeterde wegvervoer.

Het rendement van het Kanaal was matig en ondanks een korte opleving in de jaren vijftig (de scheepvaart nam met 40%) toe door de aanleg van de weg naar Arnhem werd het Apeldoorns Kanaal in 1972 definitief gesloten. Latere dempingsplannen konden afgewenteld worden door de belangrijke afwateringsfunctie van het Kanaal. Per 1 januari 1997 is het Apeldoorns Kanaal door Rijkswaterstaat overgedragen aan Waterschap Veluwe waarbij een financiële regeling is getroffen voor achterstallig onderhoud van kunstwerken, beschoeiingen en onderhoudsbagger-specie. Waterschap Veluwe is nu eigenaar en beheerder van het Apeldoorns Kanaal. Na de sluiting van het Apeldoorns Kanaal kreeg het Kanaal meer en meer een recreatieve, cultuurhistorische, waterhuishoudkundige, ecologische en landschappelijke functie.

Het Apeldoorns Kanaal met bijbehorende gebouwen en objecten (bijvoorbeeld bruggen, sluizen en sluiswachterwoningen), de sprengbeken met hun aanpassingen voor de watermolens en de (resten van de) vroegere molenplaatsen kunnen in de zin van industrieel erfgoed worden aangemerkt als een structuur van bedrijf en techniek.

Twee ontwikkelingen van meer recente datum hebben een ingrijpende verandering van het landschap teweeggebracht. Door de invoering van kunstmest vanaf het einde van de vorige eeuw zijn de veelal arme gronden in het dekzandgebied veranderd in belangrijke landbouwgronden. De hooggelegen, droge heidegronden werden voornamelijk met naaldhout beplant, onder meer voor werkverschaffing en om het stuifzand te beteugelen.

IJssel

Vanaf de twaalfde eeuw werd het rivierengebied langs de IJssel bedijkt, waardoor de van oorsprong dynamische situatie aan banden werd gelegd. Buitendijks kon de IJssel zijn gang blijven gaan. De mens vestigde zich voornamelijk op de hoger gelegen en vruchtbare oeverwallen om bij overstromingen gevrijwaard te zijn van wateroverlast. De oeverwallen werden voornamelijk gebruikt als akkerland en boomgaard. De komgebieden waren plaatselijk als grasland in gebruik, maar waren door de optredende kwel oorspronkelijk te nat. Door de aanleg van sloten en weteringen en kunstmatige bemaling werd het gebied beter ontwaterd en ontstond een groot, bruikbaar landbouwgebied.

3.2.2. Archeologie en monumenten

In het plangebied komen veel archeologisch waardevolle terreinen en rijks- en gemeentelijke monumenten voor (zie afbeelding 4 en bijlage 2).

Archeologische waarden

In de gemeente Epe komen ongeveer vijftig archeologisch waardevolle terreinen voor. Deze terreinen zijn voornamelijk gesitueerd op het Veluwemassief. Het betreft hoofdzakelijk grafheuvels. De archeologische vondsten en sporen van deze terreinen dateren uit de periode van de Jonge Steentijd (circa zesduizend jaar geleden) tot en met de IJzertijd. De archeologisch waardevolle terreinen zijn door de Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) nader gewaardeerd. De ROB maakt onderscheid in:

- a. *terreinen van zeer hoge archeologische waarde (beschermde);*
- b. *terreinen van hoge archeologische waarde en*
- c. *terreinen van archeologische waarde.*

De terreinen van (zeer) (hoge) archeologische waarde zijn allemaal behoudenswaardig. Enige terreinen van zeer hoge archeologische waarde zijn beschermde archeologische monumenten en vallen onder de bescherming van de Monumentenwet 1988. Daarnaast heeft de ROB terreinen van archeologische betekenis aangewezen. Deze terreinen moeten nog worden gewaardeerd. Het betreft terreinen waar op grond van vondsten en/of waarnemingen meer archeologische sporen en vondsten worden verwacht.

VERKLARING

LANDSCHAP

STUWWALLLANDSCHAP

bos

heide

eriken

DEKZANDLANDSCHAP

bekengebied

weteringengebied

RIVERKLEILANDSCHAP

binnendijks gebied

uiterwaardengebied

CULTUURHISTORIE

terrein met grafheuvel(s)

rijksmonument

gemeentemonument

kasteel "De Carnenburgh"

watermolen

beschermd dorpsgezicht

oude cultuurgronden

oud bos

Celtic fields

GEA- OBJECTEN

Rander- en Kamperklippen

Klein Wildrust

Gortelse berg

Lanquedoc

Wiesel

voormalige spoorlijntracé

Apeldoorns kanaal

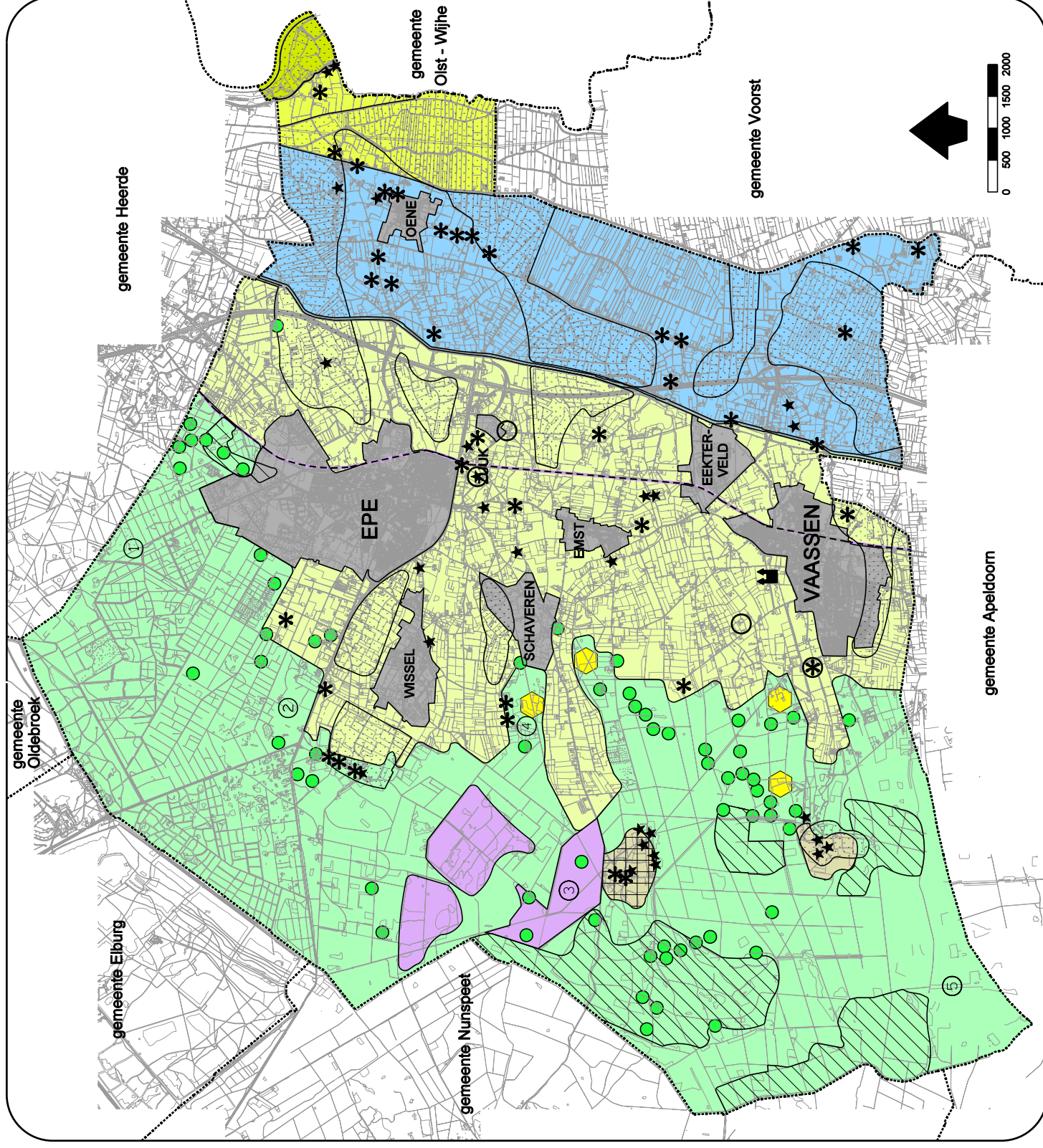
gebieden welke in andere plannen geregeld zijn

gemeentegrens

afbeelding 4

LANDSCHAP EN CULTUURHISTORIE

Op de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) zijn de gebieden met de lage tot hoge archeologische verwachtingswaarden aangegeven. De verwachtingswaarde geeft aan hoe hoog de kans is dat er archeologische vondsten in dat gebied worden gedaan. Deze verwachtingswaarden zijn gebaseerd op eerder gedane vondsten, geologische patronen en dergelijke. De verwachtingswaarden variëren van laag via middelhoog tot hoog. In de gebieden met een middelhoge en hoge verwachtingswaarde dient bij een ruimtelijke ingreep contact te worden opgenomen met de provinciaal archeoloog. In dit overleg kan van geval tot geval worden bekeken of een nader onderzoek naar de archeologische waarden moet worden gedaan.

Bouwkundige monumenten

In het plangebied is een groot aantal bouwwerken in de zin van de Monumentenwet aangewezen als rijks- of gemeentelijke monument. Beschermde monumenten zijn voornamelijk karakteristieke boerderijen, maar ook woningen, molens en herenhuizen. In bijlage 2 is een overzicht van de bouwkundige monumenten opgenomen. Gortel vormt door de aanwezige monumenten een nederzetting met een bijzondere cultuurhistorische betekenis. Gortel is in 1987 aangewezen als beschermd dorpsgezicht. Uit de toelichting op het besluit tot aanwijzing wordt de volgende typering gegeven: *"Gortel is één van de weinige nederzettingen op de Veluwe waarvan het oorspronkelijke karakter bewaard is gebleven. Dat wil zeggen dat de ruimtelijke structuur van het agrarische land, de wegen en de bebouwing in stand is gebleven ondanks het verdwijnen van het landbouwsysteem waarop de nederzetting stoelde. (...) Door de hoge mate van spreiding van de weinige huizen en boerderijen heeft het dorpsgezicht een zeer open karakter, hetgeen nog geaccentueerd wordt door het bos dat de nederzetting aan drie kanten naar buiten toe afsluit."*

3.3. Landschap

Binnen de gemeente Epe worden drie grote landschapseenheden onderscheiden: het stuwwal-landschap, het dekzandlandschap en het rivierkleilandschap. Deze drie landschapseenheden zijn onderverdeeld in landschapstypen (zie afbeelding 4).

3.3.1. Stuwwallandschap

Het stuwwallandschap wordt gevormd door het Veluwemassief. Dit is het hoogste deel van het plangebied. De hoogte varieert van 20 meter boven NAP aan de oostelijke zoom tot ruim 70 meter in het zuidwesten. Het stuwwallandschap kenmerkt zich door de aanwezigheid van dichte naald- en loofbossen, waardoor het landschap een sterk gesloten karakter heeft. Alleen op de heideterreinen heeft het landschap een meer open karakter. Het landschapsbeeld wordt naast de voorkomende begroeiingen tevens bepaald door de aanwezigheid van veel microreliëf zoals dekzandruggen, puinwaaiers, landduinen, stuifzanden en beekdalen.

Het Veluwemassief heeft zeer grote geologische, geomorfologische en bodemkundige waarden. Het Veluwemassief en de Veluwerand is aangemerkt als Gea-object¹. Het Veluwemassief is één

¹ Door het Rijksinstituut voor Natuurbeheer (RIN) is onderzoek gedaan naar geologische, geomorfologische en bodemkundige waarden, de zogenaamde Gea-objecten. De waardering van deze objecten is gebaseerd op de volgende criteria: zeldzaamheid, gaafheid, representativiteit, wetenschappelijk belang en educatief belang.

van de meest indrukwekkende stuwwalcomplexen van Noord-West Europa. Binnen het Veluwemassief is nog een aantal afzonderlijke gebieden als Gea-object aangewezen. Dat zijn twee langgerekte systemen van deels met elkaar verbonden paraboolduinen (de Render- en Kamperklippen en de Gortelsche Berg), smeltwaterafzettingen in de vorm van heuvels (de Languedoc, Klein Wildrust en Woesterberg) en een complex van lengteduinen (Wiesel). De Gea-objecten zijn weergegeven op afbeelding 4.

Het stuwwallandschap bestaat uit drie landschapstypen:

- ♦ *bos*;
- ♦ *heide*;
- ♦ *enken*.

Deze typen hebben naast de bovengenoemde kenmerken gebiedseigen karakteristieken die hieronder worden beschreven. De enken worden binnen het stuwwallandschap afzonderlijk beschreven, omdat het landschapsbeeld sterk afwijkt van de bosgebieden en heideterreinen.

Bos

Het boslandschap kenmerkt zich op de eerste plaats door de aanwezigheid van dichte naald- en loofbossen. De jongere bossen hebben een tamelijk monotone begroeiingstructuur. De oudere bossen hebben een meer afwisselende structuur. De oudste bossen, aangeplant voor 1850, zijn het Gortelsche Bosch, het Vreebosch, en bosgebieden bij Epe, Gortel en Niersen. Langs de wegen in de oudere bossen komen karakteristieke laanbeplantingen voor. In de bossen op de Veluwe komt relatief weinig bebouwing voor. De bebouwing die voorkomt bestaat uit recreatieve bebouwing of woonbebouwing en is voornamelijk geconcentreerd in de bossen rond Epe. De wegen zijn veelal recht en bestaan voornamelijk uit zandwegen. Deze worden gebruikt als beheers- en wandelpaden. In oudere bossen en landgoederen is de wegenstructuur plaatselijk slingerend.

Heide

Het karakter van het heidelandschap wordt sterk bepaald door de aanwezige natuurlijke heidevegetaties. Deze lage begroeiing draagt bij aan een open en grootschalig landschapsbeeld. Plaatselijk zijn struwelen, solitaire bomen of boomgroepjes aanwezig. Op deze plekken is het landschap kleinschaliger. Er komen grafheuvels en afwisselend veel of weinig microreliëf voor. Het gebied is onbebouwd en niet verkaveld. Wel loopt een aantal zandbanen door het gebied die dienen als wandelpaden.

Enken

De enken (oude esgronden) bij Gortel en Niersen vormen net als de heideterreinen open en grootschalige enclaves binnen het boscomplex van het Veluwemassief. De kenmerken van de oude esgronden zijn de aanwezigheid van glooiende, opbollende essen of enken. Dit zijn oude bouwlanden die tegenwoordig ook als grasland worden gebruikt. Ook de aanwezigheid van steilranden zijn karakteristiek voor het essenlandschap. De bebouwing is geconcentreerd langs de randen van de essen in de oude nederzettingen Gortel en Niersen. De beplanting bestaat uit hoge erf- en wegbeplantingen en houtwallen rond de enken. De verkaveling bestaat uit een on-

regelmatige blokverkaveling. De wegen hebben een uitwaaierend, slingerend patroon vanuit de dorpjes langs de enken.

3.3.2. Dekzandlandschap

Het dekzandlandschap bestaat uit de lage zandgronden tussen het Veluwemassief en de IJsselvallei. Deze landschapseenheid loopt geleidelijk, soms vrij abrupt, af richting de IJssel. De hoogteligging varieert van circa 5 tot 20 meter boven NAP. Het dekzandlandschap is een glooiend gebied met veel microreliëf. Het grondgebruik bestaat voornamelijk uit grasland, ook komt bouwland en bos voor. In het gebied komen veel kleine landschapselementen voor zoals bosjes, houtwallen en singels. Op basis van de grote verschillen in het afwateringspatroon is het dekzandlandschap verdeeld in twee landschapstypen:

- ♦ *bekengebied;*
- ♦ *weteringengebied.*

Bekengebied

Het bekengebied ligt aan de rand van de Veluwe. De grens tussen het bekengebied en het weteringengebied wordt gevormd door de Grift. Het water wordt via een groot aantal van west naar oost lopende sprengbeken afgevoerd, zoals de Tongerense beek en de Nijmolense beek. Naast de beekdalen komen in het bekengebied oude cultuurgronden voor.

Beekdalen

De oostelijke rand van de Veluwe is door erosie sterk versneden. Daarbij zijn brede, relatief diep ingesneden, vochtige beekdalen (erosiedalen) ontstaan. Deze zijn nu overwegend als grasland in gebruik. Samen met de aangrenzende hogere gronden, die veelal bebost zijn of waarop oude bouwlanden voorkomen, vormen ze een reliëfrijk en afwisselend gebied. Het landschap is het best te typeren als een kampenlandschap dat gekenmerkt wordt door een relatief hoge dichtheid aan boerderijen (vaak geconcentreerd in kleine nederzettingen) en door een grote beslotenheid als gevolg van het (vroeger) voorkomen van hagen, boomsingels, houtwallen en bosgebiedjes. Het ontstaan van dit landschap stamt uit de periode van voor de negentiende eeuw. Door het opruimen van de beplantingselementen is het karakter en de kenmerkendheid van dit landschap niet overal even sterk aanwezig. In het Vossenbroek bij Emst is het landschap nog zeer karakteristiek. Hier en daar zijn nog relictten aanwezig van de voormalige spoorlijn Apeldoorn-Zwolle.

Op plaatsen waar veen is ontstaan treffen we een afwijkend landschapstype aan: het veenontginningslandschap. In deze gebieden overheerst het open grasland. Het is een vlak landschap met een grotere maat en een recht wegen- en waterlopenpatroon. Het gaat om de gebieden Tongerensche Veen, Wisselsche Veen en Pollensche Veen. Deze gebieden hebben een landschapsbeeld dat bijna honderdvijftig jaar geleden is ontstaan.

Oude cultuurgronden

De meest karakteristieke oude cultuurgronden zijn de enken. Ten oosten van Epe komen twee nog open, onbebouwde enken voor. Duidelijk herkenbaar zijn de opbollende percelen. Op de vaak nog aanwezige steilranden is enige beplanting geconcentreerd. Ook rond Emst en Vaassen komen enken voor. Deze zijn echter minder karakteristiek.

Weteringengebied

In het weteringengebied vindt de afwatering plaats door onder meer de Grootte Wetering, Kleine Wetering en Nieuwe Wetering. Deze deels gegraven en vergraven waterlopen bepalen voor een belangrijk deel het karakter van het landschap. Het weteringengebied bestaat voornamelijk uit natte tot vochtige zandgronden. Er komen ook oude cultuurgronden voor.

Natte tot vochtige zandgronden

Het meest oostelijke deel van het weteringengebied is een vlak, open graslandgebied met veel sloten en plaatselijk bouwland. In het lage gebied ten oosten van Vaassen komen enkele populierenbosjes voor. De meeste wegen en boerderijen zijn gelegen aan de zuid-noord lopende weteringen. Deze weteringen snijden het gebied in grote blokken. Deze blokken zijn weer opgedeeld in smalle, evenwijdig lopende kavels, waarbij de vele sloten op de perceelsscheidingen kenmerkend zijn. Een groot deel van het Weteringengebied bestaat uit cultuurland dat sinds 1850 slechts weinig is veranderd: Oenesche Broek, Eperbroek-Vlekkertsche Veld, Bossenbroek-Waterland en Vaassensche Broek.

Oude cultuurgronden

Het westelijk deel van het weteringengebied is gelegen op de hogere delen, waarop al eeuwenlang akkerbouw wordt gepleegd. Deze oude bouwlanden, die sinds 1850 slechts weinig zijn veranderd, zijn ontstaan door ophoging met potstalmest. Het landschap is kleinschaliger met afwisselend enken, grasland, hagen en bosjes. Het gebied kent een dichte wegenstructuur, waaraan de bebouwing is geconcentreerd. De vroegere dichte houtwallenstructuur is op sommige plaatsen verdwenen.

3.3.3. Rivierkleilandschap

Het rivierkleilandschap is ontstaan door jonge kleiafzettingen van de IJssel. In het rivierkleilandschap liggen de laagste delen van het plangebied (minder dan 5 meter boven NAP). De ruimtelijke structuur is vrij open in de komgebieden en kent op de oeverwal meer afwisseling in openheid en geslotenheid. Het grondgebruik bestaat uit weidegrond, afgewisseld met hier en daar bouwland en boomgaarden. Het rivierkleilandschap bestaat uit de volgende landschapstypen:

- ♦ *binnendijks gebied.*
- ♦ *uiterwaardenlandschap*

Binnendijks gebied

De afwatering in het binnendijks gebied is sterk door de mens beïnvloed. Een stelsel van sloten en weteringen zorgt voor de afvoer van water uit het gebied. De dichtheid van sloten is laag op de oeverwal en hoog in de kommen.

Oeverwal

De oeverwal ligt duidelijk hoger dan de omgeving. Aan de ene kant grenst het aan de IJsseluiterwaarden en aan de andere kant aan de komgronden. Hierdoor kan de afwatering in belangrijke mate natuurlijk plaatsvinden. Het oeverwallengebied is een vlak tot licht golvend terrein en bestaat uit de hoog gelegen stroomrug van de IJssel. De bebouwing is geconcentreerd aan de dijk. De beplanting bestaat uit een enkele boomgaard, erfbeplanting, solitaire bomen en boom-

groepen. Ook is een kolk (wiel) aanwezig. Het grondgebruik bestaat zowel uit gras- als bouwland. Het verkavelingspatroon is een onregelmatige blokverkaveling. De wegen zijn licht slingerend en het gebied heeft een halfopen karakter.

Komgronden

De komgronden hebben een dicht netwerk van sloten. Het water wordt via deze sloten in weteningen geleid en in noordelijke richting afgevoerd. Het komgebied is een vlak, grootschalig en open gebied. In het gebied komt relatief weinig bebouwing voor. De aanwezige bebouwing is sterk geconcentreerd ten oosten van de Groote Wetering. Plaatselijk zijn populierenbosjes aanwezig; verder alleen weg- en erfbeplanting. Het grondgebruik is grasland en het verkavelingspatroon bestaat uit een overwegend regelmatige blok- of slagenverkaveling. Het wegen- en waterlopenpatroon is deels recht en regelmatig en deels slingerend. Het landschapsbeeld in de komgronden is na 1850 weinig veranderd.

Uiterwaardenlandschap

Het uiterwaardenlandschap bestaat uit de buitendijkse gronden (uiterwaarden) van de IJssel. Het is een gebied met veel microreliëf. De hoogteverschillen hangen samen met overblijfselen van elementen die zijn ontstaan in een periode waarin de IJssel nog ongehinderd haar weg naar zee vond, zoals oude stroomgeulen, richels en een slenk. In het zuidelijk deel van de uiterwaarden heeft kleiwinning plaatsgevonden, waardoor relatief grote wateroppervlakten zijn ontstaan. In het gebied is geen bebouwing aanwezig. Er komen kleine bosjes, meidoornhagen en knotwilgen voor. Het verkavelingspatroon bestaat uit een onregelmatige blokverkaveling met licht slingerende wegen. Het landschap in de uiterwaarden is sinds anderhalve eeuw weinig veranderd. De uiterwaarden hebben nog een natuurlijk hydrologisch regime dat wordt bepaald door de fluctuaties van de IJssel. Kenmerkend is het jaarlijks voorkomen van overstromingen.

3.4. Natuur

In deze paragraaf worden de actuele natuurwaarden van het plangebied beschreven. Dit geschiedt aan de hand van de in het vorige hoofdstuk besproken landschapseenheden. Aan de orde komen de flora en fauna, het beheer van de natuurwaarden en verwachte ontwikkelingen op gebied van natuur en landschap. De aanwezige natuurwaarden zijn weergegeven op afbeelding 5a (flora) en 5b (fauna).

3.4.1. Natuurwaarden in het stuwwallandschap

De bossen en heideterreinen op de stuwwal maken deel uit van het grootste aaneengesloten natuurgebied van Nederland: de Veluwe. Daarnaast is de Veluwe tevens het grootste Vogel en Habitatrichtlijngebied van Nederland, vanwege de aanwezigheid van bossen, beken, heide en zandverstuivingen die het leefgebied vormen een groot aantal beschermde en zeldzame vogelsoorten en habitats. De uitgestrekte naald- en loofbossen en heideterreinen vormen daarnaast ook een geschikte biotoop voor nog tal van andere planten en dieren. Door de relatief geringe menselijke invloed vertonen hydrologie, bodem, flora, vegetatie en fauna nog een min of meer natuurlijke samenhang, waardoor het gebied als een ecologisch samenhangend systeem kan worden opgevat.